



VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Olli Seppälä

STRATEGIANA KANNATTAVUUDEN JA LIIKEVAIHDON KASVU

Case energia-alan yritys

Liiketalous
2020

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Olli Seppälä
Opinnäytetyön nimi	Strategiana kannattavuuden ja liikevaihdon kasvu
Vuosi	2020
Kieli	suomi
Sivumäärä	64 + 7 liitettä
Ohjaaja	Harri Lehtimäki

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli mitata tilinpäätösaineiston perusteella case-yrityksen taloudellista asemaa ja suorituskkyä sekä selvittää, miten se on onnistunut pitkän aikavälin kasvutavoitteissaan, joita ovat kannattavuuden parantaminen ja liikevaihdon kasvattaminen. Kannattavuus ja kasvu ovat yritystoiminnan tärkeimpiä toimintaedellytyksiä. Case-yritys toimii energia-alalla.

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys koostuu tilinpäätöksen perusteista, tilinpäätösanalyysin eri metodeista sekä taloudellista suorituskkyä mittaavista tunnusluvuista. Tutkimus suoritettiin tekemällä case-yritykselle tunnuslukuanalyysi, prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi. Tutkimusaineistona käytettiin case-yrityksen konsernitilinpäätöksiä vuosilta 2015–2018. Tunnuslukuanalyysissä vertailukohtana käytettiin toimialan tunnuslukuja.

Tutkimuksessa selvisi, että case-yrityksen kannattavuus on ollut kohtalaisella tasolla tarkastelujakson kolmen ensimmäisen vuoden aikana. Viimeisen tilikauden tulos oli negatiivinen, joka johtui pääosin suhteessa liikevaihtoon paljon kasvaneista yritystoiminnan kustannuksista. Liikevaihto kasvoi tarkastelujakson aikana yhteensä 39 prosenttia. Case-yrityksen pääomarakenne on ollut kestäväällä pohjalla, josta kertoivat vakavaraisuuden tunnusluvut. Myös maksuvalmiuden tunnusluvut olivat hyvällä tasolla. Tulevaisuudessa suurimpana taloudellisena haasteena on kannattavuuden parantaminen.

ABSTRACT

Author	Olli Seppälä
Title	Growth in Profitability and Turnover as a Strategy
Year	2020
Language	Finnish
Pages	64 + 7 Appendices
Name of Supervisor	Harri Lehtimäki

The objective of this thesis was to measure the financial position and performance of the case company based on its financial records and to find out how the company has succeeded in its long-term growth goals, such as improving profitability and increasing revenue. Profitability and growth are the most important operating conditions for any business. The case company is operating in the energy sector.

The theoretical framework of the study consists of the basis of the financial statements, the different methods of financial analysis and the key figures for financial performance. The study was carried out by carrying out a key figure analysis, a percentage financial statement and a trend analysis for the case company. The company's consolidated financial statements for the years 2015–2018 were used as research data. In the key figure analysis, industry averages were used as a benchmark.

The study showed that the profitability of the case company has been moderate during the first three years of the period. The result for the last financial year was negative, mainly due to the increased operating costs in relation to revenue. Revenue increased by a total of 39 % during the period considered. The case company's capital structure has been on a sustainable basis, as shown by the solvency key figures. The liquidity indicators were also at a good level. In the future, the biggest financial challenge will be to improve company's profitability.

Keywords	Financial statement, key figure analysis, profitability, solvency, liquidity
----------	--

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	8
2	TILINPÄÄTÖKSEN PERUSTEET.....	10
	2.1 Tuloslaskelma	10
	2.2 Tase	13
	2.2.1 Vastaavaa	13
	2.2.2 Vastattavaa	15
	2.3 Rahoituslaskelma	16
	2.4 Liitetiedot.....	17
	2.5 Toimintakertomus	19
	2.6 Konsernitilinpäätös	19
3	TILINPÄÄTÖSANALYYSIN RAKENNE.....	21
	3.1 Tilinpäätösanalyysin vaiheet.....	22
	3.2 Tilinpäätöksen oikaisu.....	23
	3.2.1 Tuloslaskelman oikaisu.....	23
	3.2.2 Taseen oikaisu	26
	3.3 Tunnuslukuanalyysi	30
	3.4 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi	31
4	ANALYSOITAVAT TUNNUSLUVUT.....	33
	4.1 Kannattavuuden tunnusluvut	33
	4.1.1 Käyttökate	33
	4.1.2 Liiketulos.....	34
	4.1.3 Rahoitustulos	34
	4.1.4 Sijoitetun pääoman tuotto	34
	4.1.5 Kokonaispääoman tuotto.....	35
	4.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut.....	35
	4.2.1 Omavaraisuusaste	36
	4.2.2 Suhteellinen velkaantuneisuus.....	36
	4.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut.....	36

4.3.1	Quick ratio.....	37
4.3.2	Current ratio	37
5	TUTKIMUKSEN METODOLOGIA.....	38
5.1	Kohdeorganisaation esittely.....	38
5.2	Tutkimusmenetelmän valinta.....	38
5.3	Aineiston keruu	39
5.4	Tutkimuksen luotettavuus.....	39
6	CASE-YRITYKSEN TUNNUSLUKUANALYYSI.....	40
6.1	Tilinpäätöksen oikaisut.....	40
6.2	Tunnuslukuanalyysi	41
6.2.1	Kannattavuus	42
6.2.2	Vakavaraisuus.....	47
6.2.3	Maksuvalmius.....	49
6.2.4	Muut tunnusluvut.....	51
6.3	Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös.....	52
6.4	Trendianalyysi.....	56
7	YHTEENVETO	61
	LÄHTEET	63

LIITTEET

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Tilinpäätösanalyysin käyttökohteet (Kallunki 2014, 19).	21
Kuvio 2. Käyttökateprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.	42
Kuvio 3. Liiketulosprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.....	43
Kuvio 4. Rahoitustulosprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.	44
Kuvio 5. Sijoitetun pääoman tuottoprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.	45
Kuvio 6. Kokonaispääoman tuottoprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.....	46
Kuvio 7. Omavaraisuusasteprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.	47
Kuvio 8. Suhteellisen velkaantuneisuusprosentin kehittymistä kuvaava kaavio..	48
Kuvio 9. Quick ration kehittymistä kuvaava kaavio.	49
Kuvio 10. Current ration kehittymistä kuvaava kaavio.	50
Kuvio 11. Liikevaihdon kehittymistä kuvaava kaavio.	51
Kuvio 12. Liikevaihdon prosentuaalista kehittymistä kuvaava kaavio.	52
Taulukko 1. Kululajikohtainen tuloslaskelma (Yritystutkimus ry 2017, 13–14). 11	
Taulukko 2. Taseen vastaavaa-puoli (Yritystutkimus ry 2017, 28).	14
Taulukko 3. Taseen vastattavaa-puoli (Yritystutkimus ry 2017, 29).	15
Taulukko 4. Oikaistun tuloslaskelman kaava (Yritystutkimus ry 2017, 15).	23
Taulukko 5. Oikaistu taseen vastaavaa-puoli (Yritystutkimus ry 2017, 30).....	26
Taulukko 6. Oikaistu taseen vastattavaa-puoli (Yritystutkimus ry 2017, 30).	28
Taulukko 7. Esimerkki prosenttilukumuotoisesta tuloslaskelmasta (Niskanen & Niskanen 2003, 91).	31
Taulukko 8. Esimerkki tuloslaskelman trendianalyysistä. (Niskanen & Niskanen 2003, 98).....	32
Taulukko 9. Case-yrityksen prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma.....	53
Taulukko 10. Case-yrityksen prosenttilukumuotoinen taseen vastaavaa.	54
Taulukko 11. Case-yrityksen prosenttilukumuotoinen taseen vastattavaa.	55
Taulukko 12. Case-yrityksen tuloslaskelman trendianalyysi.....	56
Taulukko 13. Case-yrityksen taseen vastaavaa-puolen trendianalyysi.	57
Taulukko 14. Case-yrityksen taseen vastattavaa-puolen trendianalyysi.	59

LIITELUETTELO

LIITE 1. Case-yrityksen tuloslaskelmat 2015–2018.

LIITE 2. Case-yrityksen oikaistut tuloslaskelmat 2015–2018.

LIITE 3. Case-yrityksen taseen vastaavaa 2015–2018.

LIITE 4. Case-yrityksen taseen vastattavaa 2015–2018.

LIITE 5. Case-yrityksen oikaistu taseen vastaavaa 2015–2018.

LIITE 6. Case-yrityksen oikaistu taseen vastattavaa 2015–2018.

LIITE 7. Case-yritykselle lasketut tunnusluvut.

1 JOHDANTO

Tilinpäätös on yksi yritystoiminnan päätöksenteon tärkeimmistä apuvälineistä. Sitä tulkitsemalla voidaan arvioida yrityksen taloudellista asemaa ja suorituskykyä. Tilinpäätöstiedoista ovat kiinnostuneet useat yrityksen sidosryhmät, jonka takia niiden kriittiseen analysointiin on kehitetty useita metodeja.

Yrityksen tärkeimpänä toimintaedellytyksenä on pidetty kannattavuutta, sillä se mittaa sitä, kuinka paljon yritystoiminta tuottaa omistajilleen voittoa. Ilman kannattavuutta yritystoiminta ennen pitkään loppuu. Kannattavuuden lisäksi myös kasvu on tärkeä liiketoiminnan menestymisen mittari, sillä vain kasvava yritys pystyy tuottamaan lisäarvoa. Kannattavuus ja kasvu eivät kuitenkaan aina kulje käsi kädessä, minkä vuoksi näiden toimintaedellytysten mittaaminen tilinpäätösaineiston perusteella on tärkeää. (Alma Talent a; Kallunki 2014, 111–113.)

Tutkimuksen aiheena on mitata, miten case-yritys on onnistunut toteuttamaan kasvustrategian mukaisia pitkän aikavälin tavoitteitaan sekä miten sen taloudellinen asema on kehittynyt verrattuna saman toimialan yrityksiin ja kilpailijoihin. Tutkimuksen kohteena on energia-alan konserni, johon kuuluu Suomeen rekisteröidyn emoyrityksen lisäksi tytäryrityksiä Euroopasta.

Tutkimus toteutetaan kvalitatiivisena case-tutkimuksena analysoimalla konsernin tilinpäätöstietoja vuosilta 2015–2018. Oikaistun tilinpäätösaineiston pohjalta case-yritykselle tehdään tunnuslukuanalyysi, prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja tilinpäätöksen trendianalyysi. Tunnuslukuanalyysissä tärkeimpinä tutkimusmittareina käytetään kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja. Tämän lisäksi case-yrityksen tunnuslukuja vertaillaan toimialan tunnuslukuihin. Tutkimus on rajattu käsittämään case-yrityksen tilinpäätöksen analysoimisen edellä mainituin keinoin.

Opinnäytetyö pyrkii vastaamaan seuraaviin tutkimuskysymyksiin:

- Miten konsernin kasvustrategian mukaiset tavoitteet, joita ovat kannattavuuden parantaminen ja liikevaihdon kasvattaminen noin 10 prosenttia vuodessa, ovat täyttyneet tarkastelujakson aikana?
- Miten konsernin taloudellinen asema on kehittynyt suhteessa toimialaan ja kilpailijoihin tarkastelujakson aikana?
- Miten konsernin kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat kehittyneet tarkastelujakson aikana?

Työn teoreettinen viitekehitys koostuu luvuista kaksi, kolme ja neljä, joissa käsitellään aihepiirin keskeiset asiat. Luvussa kaksi käsitellään tilinpäätöksen perusasioita, luvussa kolme tilinpäätösanalyysin perusteita ja luvussa neljä tunnuslukuja. Viidennessä luvussa käydään tarkemmin läpi tutkimuksen metodologia. Kuudennessa luvussa raportoidaan varsinaisen työn vaiheet ja tulokset. Seitsemännessä luvussa tehdään yhteenveto opinnäytetyöprosessista ja tuloksista.

2 TILINPÄÄTÖKSEN PERUSTEET

Kirjanpidon tärkein tehtävä on tuottaa yrityksen sisäisille ja ulkoisille tahoille tietoa. Kirjanpitolain (KPL 1:1) mukaan Suomessa kirjanpitovelvollisia ovat kaikki ammatti- ja liiketoimintaa harjoittavat yritykset tai luonnolliset henkilöt. Kirjanpidon perusteella laaditaan tilinpäätös, jonka tarkoituksena on antaa todenmukaista tietoa yrityksen taloudellisesta asemasta, toiminnan tuloksesta sekä muutoksista taloudellisessa asemassa. Tilinpäätös laaditaan tilikausittain, jonka kesto on normaalisti 12 kuukautta, eli yksi kalenterivuosi. (Kallunki 2014, 27.)

Tilinpäätös koostuu tuloksen muodostumista kuvaavasta tuloslaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta, varojen hankintaa ja niiden käyttöä selvittävästä rahoituslaskelmasta sekä tilinpäätöslaskelmia täydentävistä liitetiedoista. Näiden lisäksi tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, jossa kuvataan kirjanpitovelvollisen toimintaa ja tulevaisuutta tarkemmin. Jokaisesta tilinpäätöksen erästä on esitettävä myös vertailutieto edelliseltä tilikaudelta. Rahoituslaskelman esittäminen on pakollista ainoastaan suuryrityksille ja yleisen edun kannalta merkittävillä yhteisöillä. Kirjanpitolain (KPL 1:4 c) mukaan kirjanpitovelvollinen luokitellaan suuryritykseksi, mikäli vähintään kaksi seuraavista raja-arvoista ylittyy tilinpäätöspäivänä: taseen loppusumma on vähintään 20 000 000 euroa, liikevaihto on vähintään 40 000 000 euroa tai tilikauden aikana palveluksessa on ollut keskimäärin vähintään 250 henkilöä. (Kykkänen & Leppiniemi 2019, 41; Ihantola & Leppänen 2018, 154.)

2.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tarkoitus on kuvata yrityksen toiminnan tulosta tilikauden aikana. Tulos saadaan, kun tilikauden aikana kirjatut kulut vähennetään samana aikana kirjatuista tuotoista. Mikäli tilikauden tulot ovat suuremmat kuin kulut, tulos on positiivinen ja yritys on tehnyt voittoa. Jos kulut ovat puolestaan suuremmat kuin tulot, tilikauden tulos on negatiivinen ja yritys on tehnyt tappiota. Toiminnan jatkuvuuden kannalta pitkän aikavälin tuloksen tulisi olla positiivinen, tai yritys joutuu turvautumaan ulkopuoliseen rahoitukseen tulorahoituksen

riittämättömyyden takia. Lähtökohtana on, että voittoa tavoittelevien organisaatioiden tavoitteena on toimia kannattavasti eli tuottaa voittoa elinkaarensa aikana. (Seppänen 2011, 38.)

Tulot ja kulut eritellään tuloslaskelmassa operatiivisiin ja ei-operatiivisiin eriin. Operatiiviset tulot ja kulut johtuvat varsinaisesta liiketoiminnasta. Liikevaihto koostuu yrityksen liiketoiminnan nettomääräisistä myyntituloista, joista on vähennetty annetut alennukset ja arvonlisävero. Liiketoiminnan kulut ovat puolestaan liikevaihdon hankkimisesta johtuvia kuluja. Kun liiketoiminnan kulut vähennetään liikevaihdosta, saadaan varsinaisen liiketoiminnan tulos, jota kutsutaan liiketulokseksi. (Seppänen 2011, 38.).

Kirjanpitoasetus (KPA 1:1; KPA 1:2) antaa kirjanpitovelvolliselle mahdollisuuden valita joko kululajikohtaisen tai toimintokohtaisen kaavan tuloslaskelman esittämiseen. Yleisemmin käytetty tuloskaava on kululajikohtainen, jossa operatiivisesta toiminnasta aiheutuvat kustannukset ryhmitellään ostoihin, henkilöstökuluihin, liiketoiminnan muihin kuluihin sekä poistoihin ja arvonalentumisiin. Toimintokohtaisessa tuloslaskelmassa liiketoiminnasta aiheutuneet kulut vähennetään liikevaihdosta toiminnoittain. Nämä kulut on yleensä jaettu hankinnan ja valmistuksen kuluihin, myynnin ja markkinoinnin kuluihin, hallinnon ja yleisiin kuluihin sekä muihin liiketoiminnan kuluihin. (Kykkänen & Leppiniemi 2019, 55; Seppänen 2011, 39.)

Taulukko 1. Kululajikohtainen tuloslaskelma (Yritystutkimus ry 2017, 13–14).

Liikevaihto	xxx
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos	+/- xxx
Valmistus omaan käyttöön	+ xxx
Liiketoiminnan muut tuotot	+ xxx
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- xxx
Ostot tilikauden aikana	- xxx
Varastojen lisäys / vähennys	-/+ xxx
Ulkopuoliset palvelut	- xxx
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	- xxx
Henkilösivukulut	- xxx

Eläkekulut	– xxx
Muut henkilösivukulut	– xxx
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	– xxx
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	– xxx
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	– xxx
Liiketoiminnan muut kulut	– xxx
Liikevoitto (-tappio)	= xxx
Rahoitustuotot- ja kulut	
Tuotot osuuksista saman konsernin yrityksissä	+ xxx
Tuotot osuuksista omistusyhteisyhteisöissä	+ xxx
Tuotot muista pysyvien vastaavien sijoituksista	+ xxx
Muut korko- ja rahoitustuotot	+ xxx
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	– xxx
Arvonalentumiset vaihtuvien vastaavien rahoitusarvopapereista	– xxx
Korkokulut ja muut rahoituskulut	– xxx
Tulos ennen veroja	= xxx
Tilinpäätössiirrot	
Poistoeron lisäys / vähennys	–/+ xxx
Verotusperusteisten varausten lisäys / vähennys	–/+ xxx
Konserniavustus	+/- xxx
Tuloverot	
Tilikauden verot	– xxx
Laskennalliset verot	– xxx
Muut välittömät verot	– xxx
Tilikauden tulos	= xxx

Varsinaisen liiketoiminnan tuloksen jälkeen tuloslaskelmassa raportoidaan ei-operatiivisesta toiminnasta johtuvia eriä, kuten rahoitustuottoja ja -kuluja. Rahoitustuottoja ovat esimerkiksi kassanhallinnasta ja sijoitustoiminnasta syntyneet korko- ja osinkotulot, sijoitettujen varojen arvonmuutokset sekä niiden myyntivoitot tai tappiot. Rahoituskuluja puolestaan ovat korollisen velkarahoituksen korkokulut ja muut yrityksen toiminnan rahoituksesta johtuvat korolliset kulut. Liiketoiminnan tuloksen ja nettorahoituskulujen (nettorahoituskulut = rahoitustuotot – rahoituskulut) välisestä erotuksesta saadaan tulos ennen veroja. (Seppänen 2011, 39–40.)

Kun tuloksesta ennen veroja on vähennetty tulovero, muut välittömät verot sekä tilinpäätössiirrot, saadaan erotuksena tilikauden tulos. Tilikauden tulos jäännös,

joka jää jäljelle, kun tilikauden aikana ansaituista tuloista on vähennetty kaikki tulojen hankinnasta aiheutuneet kulut. Toisin sanottuna tilikauden tulos on tulos, joka omistajille jää jäljelle, kun kaikki muut sidosryhmät ovat saaneet oman osuutensa tuloksen eteen tehdyistä panostuksista. (Seppänen 2011, 40.)

2.2 Tase

Taseen tehtävä on mitata yrityksen taloudellista asemaa tilinpäätöshetkellä. Se kertoo varallisuuden arvon ja millä tavalla varallisuuden hankinta on rahoitettu. Tase jakaantuu kahteen puoleen, joiden loppusummat ovat yhtä suuret ja kertovat, kuinka paljon pääomaa yrityksen toiminta sitoo tai vaatii. Näitä kutsutaan vastaaviksi (varat) ja vastattaviksi (oma pääoma ja velat). Tuloslaskelma ja tase täydentävät toisiaan tilinpäätöksessä, sillä tuloslaskelma kertoo taseessa kauden aikana tapahtuneet muutokset. Tilikauden voitto lisää yrityksen nettovarallisuutta eli omaa pääomaa ja tappio puolestaan vähentää sitä. (Salmi 2012, 27.)

2.2.1 Vastaavaa

Varat eli taseen vastaavat jaetaan vaihtuviin ja pysyviin vastaaviin niiden käyttötarkoituksen perusteella. Vastaavat ovat yrityksen operatiivisia ja ei-operatiivisia resursseja, joita käytetään tulon hankkimiseksi. Vaihtuviksi vastaaviksi eli käyttöpääomavaroiksi luokitellaan ne varat, jotka yritys odottaa käyttävänsä yhden tilikauden tai toimintasyklin (aika, joka kuluu raaka-aineiden tilaamisesta valmiin tuotteen myymiseen) aikana. Yrityksen kannalta tärkeimpiä vaihtuvia vastaavia ovat rahavarat, myyntisaamiset ja vaihto-omaisuus. Muut kuin lyhytaikaiset varat ovat puolestaan käyttöomaisuutta eli pysyviä vastaavia, jotka jaetaan aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sekä sijoituksiin. Aineellisia hyödykkeitä ovat sellaiset varat, joilla on fyysinen olemus, esimerkiksi yrityksen omistuksessa olevat maa-alueet, rakennukset sekä koneet ja kalusto. Aineettomilla hyödykkeillä ei puolestaan ole fyysistä olemusta, vaan ne koostuvat yrityksen hallitsemista sopimuksista, brändeistä, lisensseistä ja tavaramerkeistä sekä kehittämismenoista ja liikearvosta. Liikearvoa syntyy esimerkiksi yrityskaupan tai fuusion yhteydessä, kun kauppahinta ylittää velattoman omaisuuden. Aineettomien hyödykkeiden merkitsemisessä taseeseen tulee noudattaa erityistä

varovaisuutta, sillä edellytyksenä täytyy olla tulevaisuuden tulo-odotuksia. (Salmi 2012, 42; Seppänen 2011, 45–46.)

Taulukko 2. Taseen vastaavaa-puoli (Yritystutkimus ry 2017, 28).

Pysyvät vastaavat	
Aineettomat hyödykkeet	
Kehittämismenot	xxx
Aineettomat oikeudet	xxx
Liikearvo	xxx
Muut pitkävaikutteiset menot	xxx
Ennakkomaksut	xxx
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	xxx
Rakennukset ja rakennelmat	xxx
Koneet ja kalusto	xxx
Muut aineelliset hyödykkeet	xxx
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	xxx
Sijoitukset	
Osuudet saman konsernin yrityksistä	xxx
Saamiset samat konsernin yrityksiltä	xxx
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	xxx
Saamiset omistusyhteisyhteisöissä	xxx
Muut osakkeet ja osuudet	xxx
Muut saamiset	xxx
Pysyvät vastaavat yhteensä	= xxx
Vaihtuvat vastaavat	
Vaihto-omaisuus	
Aineet ja tarvikkeet	xxx
Keskeneräiset tuotteet	xxx
Valmiit tuotteet / Tavarat	xxx
Muu vaihto-omaisuus	xxx
Ennakkomaksut	xxx
Saamiset (pitkä- ja lyhytaikaiset erikseen)	
Myyntisaamiset	xxx
Saamiset saman konsernin yrityksiltä	xxx
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä	xxx
Lainasaamiset	xxx
Muut saamiset	xxx
Maksamattomat osakkeet/osuudet	xxx
Siirtosaamiset	xxx
Rahoitusarvopaperit	

Osuudet saman konsernin yrityksissä	xxx
Muut osakkeet ja osuudet	xxx
Muut arvopaperit	xxx
Rahat ja pankkisaamiset	xxx
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	= xxx
Vastaavat (varat) yhteensä	= xxx

2.2.2 Vastattavaa

Oma pääoma ja velat eli taseen vastattavat kertovat, miten yrityksen omaisuus on rahoitettu. Terveen yrityksen rahoituksen perustana on oma pääoma, sillä siihen ei liity velvollisuutta maksaa pääoman lyhennyksiä, eikä tavallisesti myöskään korvausta pääomalle, eli osinkoja tai korkoja. Vahva oma pääoma antaa yritykselle siis joustavuutta ja pienentää rahoitusriskiä. Omaa pääomaa kerryttävät omistajien tekemät pääomasijoitukset ja liiketoiminnasta syntyneet voittovarot sekä esimerkiksi arvopapereihin tai maa-alueisiin tehdyt arvonorotukset. Oman pääoman lisäksi yrityksen rahoitus koostuu vieraasta pääomasta eli veloista, joiden takaisinmaksuun liittyy maksuvelvollisuus. Velat voivat olla korollisia rahoitusvelkoja tai korottomia käyttöpääomavelkoja ja ne jaetaan lyhyt- ja pitkäaikaisiin velkoihin riippuen siitä, maksetaanko ne takaisin yhden tilikauden tai toimintasyklin aikana. Lyhytaikaisia velkoja ovat esimerkiksi ostovelat ja lyhytaikaiset korolliset lainat. Pitkäaikaiset korolliset velat kuuluvat puolestaan yrityksen pysyvään rahoitukseen yhdessä oman pääoman kanssa. (Salmi 2012, 47–48; Seppänen 2011, 47.)

Taulukko 3. Taseen vastattavaa-puoli (Yritystutkimus ry 2017, 29).

Oma pääoma	
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	xxx
Ylikurssirahasto	
Arvonkorotusrahasto	xxx
Muut rahastot	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	xxx
Vararahasto	xxx
Yhtiöjärjestyksen tai sääntöjen mukaiset rahastot	xxx

Käyvän arvon rahasto	XXX
Muut rahastot	XXX
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	XXX
Tilikauden voitto (tappio)	XXX
Oma pääoma yhteensä	= XXX
Tilinpäätössiirtojen kertymä	
Poistoero	XXX
Verotusperusteiset varaukset	XXX
Pakolliset varaukset	
Eläkevaraukset	XXX
Verovaraukset	XXX
Muut pakolliset varaukset	XXX
Vieras pääoma	
Pitkä- ja lyhytaikainen	
Pääomalainat	XXX
Joukkovelkakirjalainat	XXX
Vaihtovelkakirjalainat	XXX
Lainat rahoituslaitoksilta	XXX
Takaisinlainat työeläkevakuutuslaitoksilta	XXX
Saadut ennakot	XXX
Ostovelat	XXX
Rahoitusvekselit	XXX
Velat saman konsernin yrityksille	XXX
Velat omistusyhteys yrityksille	XXX
Laskennalliset verovelat	XXX
Muut velat	XXX
Siirtovelat	XXX
Vieras pääoma yhteensä	= XXX
Vastattavaa (oma pääoma ja velat) yhteensä	= XXX

2.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelman tarkoitus on kuvata kirjanpitovelvollisen varojen hankintaa ja käyttöä tilikauden aikana. Rahoituslaskelma tulee laatia tilinpäätökseen, mikäli kirjanpitovelvollinen on suuryritys tai yleisen edun kannalta merkittävä yritys, kuten esimerkiksi pörssiyhtiö, rahoituslaitos tai vakuutusyhtiö. Rahoituslaskelmassa liiketapahtumat käsitellään maksuperusteisesti, eli siinä

huomioidaan ainoastaan tapahtumat, joilla on vaikutus rahavaroihin. (Ihantola & Leppänen 2018, 176; Kallunki 2014, 47; Kykkänen & Leppiniemi 2019, 41.)

Kirjanpitoasetuksen (KPA 2:1) mukaan rahoituslaskelmasta tulee ilmetä liiketoiminnan rahavirta, investointien rahavirta ja rahoituksen rahavirta. Nämä kolme yhteenlaskettuna muodostavat rahavarojen muutoksen tilikauden aikana. Liiketoiminnan rahavirta muodostuu operatiivisen toiminnan kassaan maksuista ja kassasta maksuista. Se voidaan raportoida joko suoraan tai epäsuoraa menetelmää käyttäen, joista molemmat tavat päätyvät samaan tulokseen. Suorassa menetelmässä raportoidaan tuloslaskelman erien järjestyksessä niiden kassaperusteiset määrät. Epäsuorassa menetelmässä tilikauden tulos oikaistaan ei-rahamääräisillä erillä, jolloin se muuttuu tilikauden suoritusperusteista tulosta vastaavaksi rahamääräiseksi tulokseksi. Ei-rahamääräisiä eriä ovat esimerkiksi myyntisaamiset, poistot, varaston muutos, tilinpäätössiirrot ja kurssierot. (Ihantola & Leppänen 2018, 178; Seppänen 2011, 53–55.)

Investointien rahavirrat muodostuvat sellaisten rahavarojen käytöstä, joiden on tarkoitus kerryttää tulevaa rahavirtaa pitkällä tähtäimellä. Investointeihin luetaan esimerkiksi pysyvien vastaavien hankkiminen ja myyminen sekä sijoituksista saatavat korko- ja osinkotulot. Rahoitustoimintojen rahavirta kertoo puolestaan omassa ja vieraassa pääomassa tilikauden aikana tapahtuneet muutokset, joihin sisältyvät myös omalle pääomalle maksettavat korvaukset ja muu voitonjako. Investoinnit ja rahoitustoiminnot käsitellään samalla suorassa ja epäsuorassa rahoituslaskelmassa. (Ihantola & Leppänen 2018, 177.)

2.4 Liitetiedot

Liitetiedot ovat pakollinen osa tilinpäätöstä ja niiden tarkoituksena on avata tarkemmin tilinpäätöksessä esitettyä tietoa. Liitetiedoissa annetaan tietoa esimerkiksi tilinpäätöksen esittämistavasta ja laatimisperiaatteista sekä tarkennetaan tuloslaskelman ja taseen eriä laskelmien muodossa. Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot parantavat vertailukelpoisuutta tilikausien välillä ja laadintaperiaatteista kertominen antaa tilinpäätöksen tulkitsijalle tietoa käytetyistä arvostus- ja jaksotusperiaatteista, kuten esimerkiksi osatuloutuksen

käytöstä. Laadintaperiaatteissa ei kuitenkaan tarvitse mainita niitä tilinpäätöskäytäntöjä, joissa ei ole käytetty normaalista käytännöstä poikkeavaa, vaihtoehtoista menettelytapaa. (Ihantola & Leppänen 2018, 181–183.)

Kirjanpitoasetus määrää, että tilinpäätöksessä on esitettävä:

- tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot (KPA 2:2)
- tilinpäätöksen laatimisperiaatteet (KPA 2:2 a)
- tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot (KPA 2:3)
- taseen vastaavia ja vastattavia koskevat liitetiedot (KPA 2:4; KPA 2:5)
- liitetiedot käypään arvoon merkitsemisestä (KPA 2:5 a)
- tuloveroja koskevat liitetiedot (KPA 2:6)
- vakuudet, vastuusitoumukset ja taseen ulkopuoliset järjestelyt (KPA 2:7)
- liitetiedot tilintarkastajan palkkioista (KPA 2:7 a)
- lähipiiriliiketoimet (KPA 2:7 b)
- liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä (KPA 2:8)
- omistukset muissa yrityksissä (KPA 2:9)
- konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot (KPA 2:10)

Tuloslaskelman liitetiedoista lukijan kannalta tärkeimpiä ovat liikevaihdon jakautuminen toimialoittain ja maantieteellisten markkina-alueiden välille, jotka molemmat antavat tietoa yrityksen liiketoiminnan kehittymisestä. Näiden lisäksi tuloslaskelman liitetiedot avaavat muiden kuin operatiivisesta liiketoiminnasta syntyneiden tuottojen kertymistä ja niiden poikkeuksellisuutta. Muita tuottoja voivat olla esimerkiksi sijoitusten tai käyttöomaisuuden myynnit, jotka eivät toistu jokaisella tilikaudella. (Salmi 2012, 55.)

Taseen vastaavien liitetiedoista tärkeimpiä ovat selvitykset aktivoinneista ja poistoperusteista. Vastattavista koskevista liitetiedoista oman pääoman muutoslaskelmat kertovat muun muassa voitonjaosta ja tappioiden kattamisesta. Yrityksen maksuvalmiutta ja rahoitusriskiä voidaan puolestaan arvioida vieraan pääoman rakenteen perusteella. Tuloveroja koskevat liitetiedot avaavat yrityksen verojärjestelyitä. (Salmi 2012, 55.)

Tämän lisäksi liitetiedoissa annetaan tietoja eristä, jotka eivät selviä tuloslaskelmasta tai taseesta. Tällaisia ovat esimerkiksi henkilöstön lukumäärä, annetut vakuudet ja vastuusitoumukset, lähipiiriliiketoimet, taseen ulkopuoliset järjestelyt ja tiedot konserniin kuulumisesta. (Salmi 2012, 56.)

2.5 Toimintakertomus

Toimintakertomuksessa kuvataan kirjanpitovelvollisen toiminnan kehittymistä ja tuloksellisuutta, taloudellista tilannetta sekä merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Kirjanpitolain (KPL 3:1) mukaan toimintakertomuksen liittäminen tilinpäätökseen on pakollista, jos kirjanpitovelvollinen on julkinen osakeyhtiö, yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö tai sellainen osuuskunta tai yksityinen osakeyhtiö, joka ei ole mikro- tai pienyritys. (Ihantola & Leppänen 2018, 194.)

Kirjanpitolaki (KPL 3: 1 a) määrää, että toimintakertomuksessa on annettava tietoa yrityksen toiminnan kehittymistä koskevista tärkeistä seikoista ja tilikauden päättymisen jälkeisistä olennaisista tapahtumista, tehdä arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä ja esittää selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta. (Salmi 2012, 56.)

2.6 Konsernitilinpäätös

Konsernilla tarkoitetaan kahden tai useamman yrityksen muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa emoyhtiöllä on määräysvalta vähintään yhdessä tai useammassa tytäryrityksessä. Yleensä määräysvalta syntyy omistuksen kautta, mutta se voi muodostua myös ilman omistussuhdetta. Tämän takia kirjanpitolaki edellyttääkin, että konsernitilinpäätökseen yhdistellään kaikki yhtiöt, joissa määräysvaltaa käytetään. (Honkamäki, Mäkelä, Pohjonen & Reponen 2016, 14.)

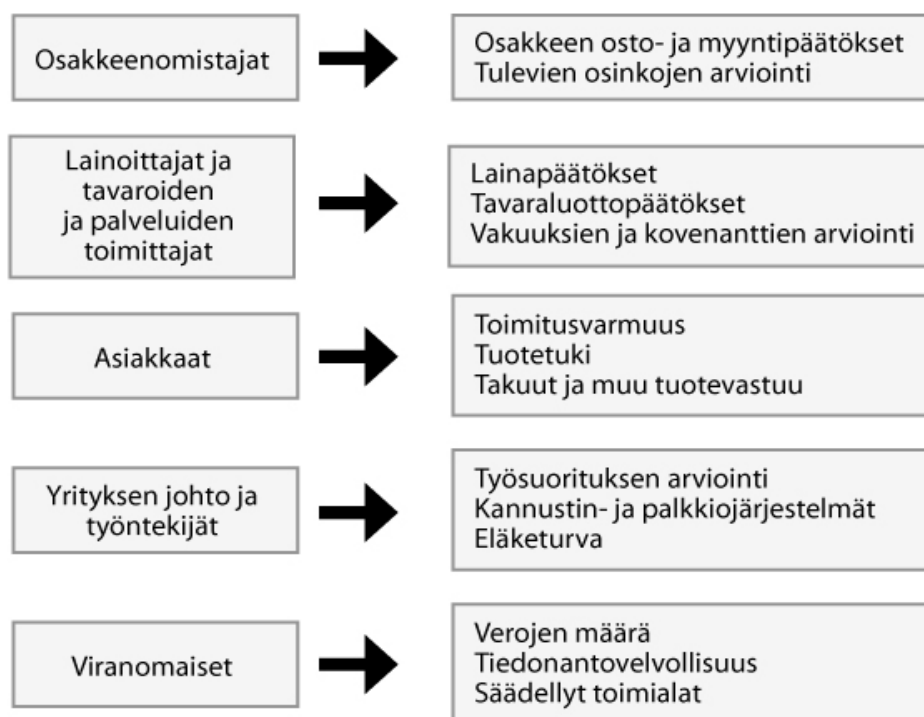
Kirjanpito-laissa säädetään, että kirjanpitovelvolliselle syntyy määräysvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa, kun se omistaa yli puolet kohdeyrityksen äänimäärästä, sillä on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö kohdeyrityksen hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai kirjanpitovelvollinen muuten tosiasiallisesti käyttää määräysvaltaa kohdeyrityksessä. (KPL 1:5.)

Konsernissa emoyhtiö laatii oman tilinpäätöksensä lisäksi myös konsernitilinpäätöksen, johon yhdistellään kaikki konserniin kuuluvat yritykset. Konsernitilinpäätös on hyvin samankaltainen kuin yksittäisenkin yrityksen tilinpäätös, mutta siinä eliminoidaan konsernin sisäinen liiketoiminta, omistukset, saamiset ja velat. Tilinpäätöksessä tiedot annetaan siis kuin konserni olisi yksi yritys. (Salmi 2012, 60–61.)

Konsernituloslaskelmassa tytäryhtiöiden vähemmistöosuudet eritellään omaksi eräkseen. Vähemmistöosuudella tarkoitetaan osuutta tuloksesta, joka menee konsernin ulkopuolelle. Vähemmistöosuuden vähennyksen jälkeinen tulos kertoo, kuinka paljon tuloksesta kuuluu konsernin emoyrityksen omistajille. Konsernitaseessa on puolestaan eliminoitu konsernin keskinäiset omistukset, saamiset, velat ja keskinäisten liiketoimien katteen vaikutus omaan pääomaan. Omana eränä ilmoitetaan lisäksi vähemmistöosuus, joka kuuluu osaksi konsernin omaa pääomaa. (Salmi 2012, 61.)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSIN RAKENNE

Tilinpäätösanalyysissä arvioidaan yrityksen kannattavuutta ja taloudellista tilaa tilinpäätöksen numeerisen ja ei-numeerisen aineiston pohjalta. Tilinpäätös on yksi tärkeimmistä apuvälineistä yrityksen päätöksenteossa, joten esitetyn tiedon on oltava luotettavaa ja ymmärrettävää. Tilinpäätösinformaatiota tarvitaan monissa päätöksentekotilanteissa, joista tärkeimmät ovat yrityksen strategian onnistumisen ja suorituskyvyn analysointi, luottoriskin ja taloudellisen aseman analysointi sekä arvon määrittäminen. Yritysjohdon lisäksi tilinpäätösanalyyseja käyttävät eri sidosryhmät, joiden täytyy arvioida yrityksen taloudellista tilaa. Näihin sidosryhmiin kuuluvat esimerkiksi osakkeenomistajat, lainoittajat, tavara- ja palvelutoimittajat, asiakkaat, työntekijät sekä viranomaiset. Ryhmien tarpeita kuvataan tarkemmin kuviossa 1. (Kallunki 2014, 19; Seppänen 2011, 15–17.)



Kuvio 1. Tilinpäätösanalyysin käyttökohteet (Kallunki 2014, 19).

Tilinpäätöksen sisältämän aineiston pohjalta voidaan tehdä eri kokoisia analyyssejä moneen eri tarkoitukseen. Tavallisimpia tilinpäätösanalyyssejä ovat toimiala-analyysi, yritysanalyysi, perinteinen tilinpäätösanalyysi, kassavirta-analyysi ja sijoitusanalyysi. (Salmi 2012, 80.)

Toimiala-analyysi keskittyy koko toimialan kehityksen ja kannattavuuden analysointiin. Se tehdään yritysten tilinpäätösten yhteenvedona, joka voidaan liittää vertailutiedoksi myös yksittäisen yrityksen tilinpäätösanalyysiin. (Salmi 2012, 160.) Perinteinen tilinpäätösanalyysi on yksittäiseen yritykseen tai konserniin kohdistuva analyysi, joka perustuu tilinpäätöksestä laskettaviin tunnuslukuihin ja niiden arviointiin. Kassavirta-analyysi perustuu puolestaan kassaperusteisiin tapahtumiin. Sen tarkoituksena on selvittää, kuinka pitkälle liiketoiminnan tuottama kassavirta riittää. Sijoitusanalyysit tarkastelevat tilinpäätöstä ulkopuolisen pääomasijoittajan kannalta. Yksittäiseen yrityksiin tai konserneihin kohdistuvista tilinpäätösanalyyseista kattavin on yritysanalyysi, joka tarkoittaa nimensä mukaisesti koko yrityksen analysointia. Yritysanalyysi käsittää laajimmillaan edellä mainittujen toimiala-, tilinpäätös- ja kassavirta-analyysien lisäksi johdon, järjestelmien, tuotteiden, kilpailuaseman ja toimintaympäristön analysoinnin. (Salmi 2012, 80–81.)

3.1 Tilinpäätösanalyysin vaiheet

Perinteinen tilinpäätösanalyysi käsittää kolme vaihetta. Ensimmäisessä vaiheessa tilinpäätösaineisto standardoidaan eli oikaistaan. Oikaisu on tehtävä, että eri vuosien ja yritysten tilinpäätöstiedot ovat vertailukelpoisia keskenään. Käytännössä tämä tarkoittaa tilinpäätösrien uudelleenjärjestelyä. Toisessa vaiheessa valitaan analysoinnin toteuttamiseen sopivat mittauskohteet ja menetelmät. Nämä valinnat riippuvat tilinpäätösanalyysin tarkoituksesta ja tekijästä, eli kuka analysoi ja mitä analysoidaan. Kolmannessa vaiheessa tutkitaan yrityksen taloudellista menestystä valituilla tekniikoilla ja työkaluilla. Lopuksi tulokset havainnoidaan ja niiden perusteella tehdään johtopäätöksiä yrityksen taloudellisesta tilasta. Yleisesti käytettyjä analyysitekniikoita ovat

prosenttilukumuotoinen tilinpäätös, tunnuslukuanalyysi, trendianalyysi sekä kassavirta-analyysi. (Niskanen & Niskanen 2003, 19–20.)

3.2 Tilinpäätöksen oikaisu

Tilinpäätösanalyysissä yrityksen taloudellista suoriutumista arvioidaan operatiivisen liiketoiminnan kannattavuuden perusteella. Tilinpäätösaineistosta saatava informaatio ei kuitenkaan ole automaattisesti vertailukelpoista eri tilikausien tai yritysten välillä, sillä virallinen tuloslaskelma ja tase sisältävät muitakin kuin operatiiviseen liiketoimintaan liittyviä eriä, kuten kertaluontoisia tuloja tai menoja. Tilinpäätöksessä ilmoitettu tilikauden tulos ja rahoitusasema eivät siis välttämättä anna oikeaa tietoa toiminnan kannattavuudesta tai taloudellisesta asemasta. Tilinpäätöksen oikaisulla tarkoitetaan sitä, että virallisen tuloslaskelman ja taseen erät järjestellään uudelleen niin, että operatiivisen liiketoiminnan erät erotellaan ei-operatiivisen toiminnan eristä. (Kallunki 2014, 59; Salmi 2012, 94.)

3.2.1 Tuloslaskelman oikaisut

Oikaistun tuloslaskelman tarkoituksena on selvittää liiketoiminnan operatiivinen tulos, joka vastaa mahdollisimman hyvin säännöllisen, jatkuvan ja ennustettavan liiketoiminnan volyyymia ja kannattavuutta. (Salmi 2012, 94.) Yritystutkimus ry on julkaissut oppaassaan Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi (2017) taulukon 5 mukaiset suositukset tuloslaskelman oikaisuun.

Taulukko 4. Oikaistun tuloslaskelman kaava (Yritystutkimus ry 2017, 15).

Liikevaihto	xxx
Liiketoiminnan muut tuotot	+ xxx
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	= xxx
Aine- ja tarvikekäyttö	– xxx
Ulkopuoliset palvelut	– xxx
Henkilöstökulut	– xxx
Laskennallinen palkkorjaus	– xxx
Liiketoiminnan muut kulut	– xxx
Valmisteveraston lisäys/vähennys	–/+ xxx
Käyttökate	= xxx
Suunnitelman mukaiset poistot	– xxx

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	– xxx
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	– xxx
Liiketulos	= xxx
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	+ xxx
Muut korko- ja rahoitustuotot	+ xxx
Korkokulut ja muut rahoituskulut	– xxx
Kurssierot	+/- xxx
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	– xxx
Välittömät verot	– xxx
Nettotulos	= xxx
Satunnaiset tuotot	+ xxx
Satunnaiset kulut	– xxx
Konserniavustus	+/- xxx
Kokonaistulos	= xxx
Poistoeron lisäys/vähennys	-/+ xxx
Verotusperusteisten varausten lisäys/vähennys	-/+ xxx
Laskennallinen palkkorjaus	+ xxx
Käyvän arvon muutokset	+/- xxx
Muut tuloksen oikaisut	+/- xxx
Tilikauden tulos	= xxx

Liikevaihtoon kirjataan operatiivisen liiketoiminnan myyntituotot, joista on vähennetty annetut alennukset, arvonlisävero ja muut välittömät myynnin määrään perustuvat verot. Myös osatuloutettu määrä sisältyy liikevaihtoon. Osatuloutuksella tarkoitetaan keskeneräisen työn tulouttamista valmistusasteen perusteella. (Yritystutkimus ry 2017, 18.)

Liiketoiminnan muita tuottoja ovat kaikki ei-operatiivisesta toiminnasta saadut tuotot. Oikaistussa tuloslaskelmassa eri vuosien ja yritysten välistä vertailukelpoisuutta heikentävät tai kertaluontoiset erät siirretään satunnaisiin tuottoihin ja vastaavasti niiden tuottojen hankinnasta johtuneet kulut satunnaisiin kuluihin. (Yritystutkimus ry 2017, 19.)

Aine- ja tarvikekäyttö lasketaan vähentämällä virallisen tuloslaskelman aine- ja tavaraostoista varaston muutos. Ulkopuoliset palvelut koostuvat alihankkijoiden, suunnittelijoiden ja konsulttien työsuorituksista maksetuista korvauksista. Henkilöstökuluihin sisältyvät ennakonpidätyksen alaiset palkat, niihin verrattavissa olevat kulut sekä sosiaaliturvamaksut, henkilövakuutusmaksut ja

eläkekulut. Laskennallinen palkkakorjaus koskee yksityisten elinkeinonharjoittajan tai henkilöyhtiön omistajan nostaman palkan lisäämistä mukaan tuloslaskelmaan. (Yritystutkimus ry 2017, 20–21.)

Liiketoiminnan muita kuluja ovat kaikki ne kuluerät, joita ei ole erikseen mainittu tuloslaskelmassa. Oikaistussa tuloslaskelmassa liiketoimintaan kuulumattomat ja merkittävät kertaluonteiset erät siirretään satunnaisiin kuluihin, jotta ne eivät vaikeuta kannattavuuden vertailua tilikausien välillä. Valmisteveraston muutos saadaan, kun valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutokseen lisätään valmistus omaan käyttöön, jolla tarkoitetaan myynnin sijasta pysyviksi vastaaviksi valmistettuja hyödykkeitä. (Yritystutkimus ry 2017, 22.)

Käyttökate kertoo tuloslaskelman jäämän, kun liikevaihdosta on vähennetty kaikki lyhytvaikutteiset kulut. Lyhytvaikutteisilla kuluilla tarkoitetaan niitä kuluja, joita vastaavat tuotot on hankittu tilikauden aikana. Käyttökate ei ole enää kirjanpitoasetuksen mukaisessa tuloslaskelman kaavassa, mutta se saadaan laskettua lisäämällä liiketulokseen suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset. Käyttökate on yritykselle ja lainanantajille tärkeä mittari, sillä se kertoo yrityksen kyvystä hoitaa lainojensa lyhennyksiä ja korkoja. (Salmi 2012, 97.)

Tuloslaskelmassa esitetään pysyvien vastaavien hankintameno ja käyttöikänsä perustuvat poistosuunnitelman mukaiset tilikauden poistot. Mikäli tehdyt poistot eivät ole suhteessa pysyvien vastaavien määrään tai poistoaika on selvästi pidempi kuin kirjanpitolain suositus, käytetään oikaistussa tuloslaskelmassa elinkeinoverolain maksimipoistoja. Mahdollinen poistoero näkyy oikaistun tuloslaskelman erässä muut tuloksen oikaisut. (Yritystutkimus ry 2017, 22–23.)

Oikaistun tuloslaskelman erään *Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista* kuuluvat osingot ja muut tuotot tytä- tai omistusyhteisyryyksiltä. Sen lisäksi tähän erään yhdistellään myös tuotot sekä oman että vieraan pääoman ehtoista sijoituksista. *Muut korko- ja rahoitustuotot* sisältävät puolestaan tuotot vaihtuvien vastaavien saamisista ja rahoitusarvopapereista sekä niistä johtuvat kurssierot. Molempien erien mahdolliset kurssivoitot oikaistaan kurssieroihin. Korko- ja muut

rahoituskulut ovat vieraan pääoman kuluja, joita on maksettu raha-, luotto- ja vakuutuslaitoksille sekä muille luotonantajille. Mahdolliset kurssitappiot siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kurssieroihin. (Yritystutkimus ry 2017, 24–25.)

Tilikauden veroiksi lasketaan ne verot, jotka aiheutuvat tilikauden säännöllisestä liiketoiminnasta. Aikaisemmilta tilikausilta saadut veronpalautukset tai maksetut lisäverot siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa satunnaisiin tuottoihin tai kuluihin. Laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutos oikaistaan veroista muihin tuloksen oikaisuihin, sille ne ovat tulos- ja verosuunnittelua, eivätkä liity liiketoimintaan. (Salmi 2012, 98; Yritystutkimus ry 2017, 26.).

3.2.2 Taseen oikaisut

Taseen oikaisulla eliminoidaan sellaiset erät, joilla ei ole todellisuudessa kykyä tuottaa yritykselle tulosta ja puolestaan lisätään sellaiset varallisuudet ja velat, joita ei ole kirjattu viralliseen taseeseen. Virallista omaa pääomaa korjataan oikaistussa taseessa varojen ja velkojen nettokorjauksilla. (Salmi 2012, 102.). Yritystutkimus ry on julkaissut oppaassaan Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi (2017) taulukkojen 6 (vastaavaa) ja 7 (vastattavaa) mukaiset suositukset tasetietojen oikaisuun.

Taulukko 5. Oikaistu taseen vastaavaa-puoli (Yritystutkimus ry 2017, 30).

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet

Kehittämismenot	xxx
Liikearvo	xxx
Muut aineettomat hyödykkeet	xxx

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	xxx
Rakennukset ja rakennelmat	xxx
Koneet ja kalusto	xxx
Muut aineelliset hyödykkeet	xxx

Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset

Sisäiset osakkeet ja osuudet	xxx
Muut osakkeet ja osuudet	xxx

Sisäiset saamiset	xxx
Muut saamiset ja sijoitukset	xxx
Pysyvät vastaavat yhteensä	= xxx
Leasingomaisuus	xxx
Vaihtuvat vastaavat	
Vaihto-omaisuus	xxx
Aineet ja tarvikkeet	xxx
Keskeneräiset tuotteet	xxx
Valmiit tuotteet	xxx
Muu vaihto-omaisuus	xxx
Lyhytaikaiset saamiset	
Myyntisaamiset	xxx
Sisäiset myyntisaamiset	xxx
Muut sisäiset saamiset	xxx
Muut saamiset	xxx
Rahat ja rahoitusarvopaperit	xxx
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	= xxx
Vastaavaa (varat) yhteensä	= xxx

Aineettomiin hyödykkeisiin tulee aktivoida vain ne erät, joilla on tulevina vuosina selviä tuotto-odotuksia. Tämä koskee kehittämismenoja, liikearvoa ja muita aineettomia hyödykkeitä. Perustamis- ja tutkimusmenot tulee kirjata suoraa kuluiksi tuloslaskelmaan. Kaikki tuottamattomat ja arvottomaksi osoittautuvat erät eliminoidaan kerralla varoista ja niitä vastaavalla määrällä omasta pääomasta. (Salmi 2012, 102.)

Aineellisten hyödykkeiden, kuten maa-alueiden, rakennuksien tai kaluston tasearvoja ei oikaista, ellei niitä ole arvostettu selvästi yläkanttiin tuotto-odotuksiin nähden. Tällöin yliarvon määrä vähennetään tase-erästä ja omaa pääomaa oikaistaan vastaavalla määrällä. Sijoituksista tulee eliminoida ne omistukset ja osakkuudet, joiden oma pääoma on menetetty, eikä osakkeilla ole saatavilla olevien tietojen perusteella arvoa. Sama menettely koskee myös pitkäaikaisia saamisia, joiden takaisinmaksu on epätodennäköistä. (Salmi 2012, 102.)

Virallisen taseen ulkopuolelle kirjatut leasingvastuut lisätään oikaistun taseen vastaavaa- ja vastattavaa-puolelle. Leasingvastuiden määrä käy ilmi tilinpäätöksen liitetiedoista. (Yritystutkimus ry 2017, 36–37.).

Vaihto-omaisuuden uudelleenarvostukseen ei ole yleensä perusteita ilman yrityksestä saatavaa lisätietoa. Myyntisaamisista ja muista lyhytaikaisista saamisista poistetaan ja siirretään luottotappioiksi ne erät, joita ei todennäköisesti tulla ikinä saamaan. Mikäli siirtosaamisiin on kirjattu kurssitappioita, ne eliminoidaan saamisista ja samalla määrällä omasta pääomasta. (Salmi 2012, 103.)

Taulukko 6. Oikaistu taseen vastattavaa-puoli (Yritystutkimus ry 2017, 30).

Oma pääoma	
Osake- tai muu peruspääoma	xxx
Ylikurssi- vara- ja arvonorotusrahoisto	xxx
Käyvän arvonorotusrahoisto	xxx
Muut rahastot	xxx
Kertyneet voittovarot	xxx
Tilikauden tulos	xxx
Pääomalainat	xxx
Poistoero ja varaukset	
Poistoero	xxx
Verotusperusteiset varaukset	xxx
Oman pääoman oikaisut	xxx
Oikaistu oma pääoma yhteensä	= xxx
Vieras pääoma	
Pitkäaikainen vieraspääoma	
Pääomalainat	xxx
Lainat rahoituslaitoksilta	xxx
Takaisinlainat tev-laitoksilta	xxx
Saadut ennakot	xxx
Sisäiset velat	xxx
Muut pitkäaikaiset velat	xxx
Pitkäaikainen vieraspääoma yhteensä	= xxx
Laskennallinen verovelka	xxx
Pakolliset varaukset	xxx
Leasingvastuut	xxx

Lyhytaikainen vieras pääoma	
Korolliset lyhytaikaiset velat	xxx
Saadut ennakot	xxx
Ostovelat	xxx
Sisäiset ostovelat	xxx
Muut sisäiset korolliset velat	xxx
Muut sisäiset korottomat velat	xxx
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	xxx
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	= xxx
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	= xxx
Vastattavaa (oma pääoma ja velat) yhteensä	= xxx

Kertyneet tilinpäätössiirrot ovat tulos- ja verojärjestelyistä muodostuneita poistoeroja ja verotusperusteisia varauksia, toisin sanottuna tulosta, joka on jätetty yrityksen sisään. Yhteisöverokannan mukainen osuus näistä eristä oikaistaan laskennalliseen verokantaan. (Yritystutkimus ry 2017, 44.)

Omaa pääomaa oikaistaan niillä taseeseen aktivoituilla omaisuuserillä, joilla ei ole todellista tuotto-odotusta. Tällaisia eriä voivat olla arvottomaksi osoittanut liikearvo tai muut hyödykkeet, jotka eivät tuota. Omasta pääomasta oikaistaan myös epävarmat saamiset, saamiset henkilöyhtiön omistajilta, aiheettomat arvonkorotukset ja käyvän arvon muutokset sekä poisto-oikaisut. (Yritystutkimus ry 2017, 45.)

Konsernitaseen erä *Vähemmistöosuudet* on osa yrityksen omaa pääomaa, vaikka se kertoo ulkopuolisten omistajien osuuden omasta pääomasta (Salmi 2012, 104).

Oikaistussa taseessa vieras pääoma jaetaan pitkäaikaiseen ja lyhytaikaiseen sekä korottomaan ja korolliseen vieraaseen pääomaan. Korottomaksi vieraaksi pääomaksi katsotaan pakolliset varaukset, laskennallinen verovelka, siirtovelat ja muut lyhytaikaiset velat. Korollista pääomaa ovat puolestaan joukkovelkakirjalainat, lainat rahoituslaitoksilta, eläkelainat, muut pitkäaikaiset velat ja pääsääntöisesti myös konsernin sisäiset velat. (Salmi 2012, 104.)

3.3 Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysi on osa yrityksen tilinpäätösanalyysiä. Tunnuslukuanalyysissä yrityksen taloudellista asemaa arvioidaan laskemalla oikaistuista tuloslaskelmasta ja taseesta tunnuslukuja, joita voidaan verrata toisiin yrityksiin. Tunnusluvun tarkoitus on muuttaa tilinpäätösaineistosta saatu tieto yhteen prosenttimuotoiseen suhdelukuun, joka on vertailukelpoinen toimialan muihin yrityksiin niiden koosta riippumatta. (Salmi 2012, 156.)

Tunnusluvut jaetaan yleensä kolmeen ydinryhmään, jotka ovat kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. Vakavaraisuuden tunnuslukuja kutsutaan myös rahoituksen ja rahoitusrakenteen tunnusluvuiksi. Maksuvalmiuden tunnuslukuja kutsutaan puolestaan likviditeetin tunnusluvuiksi. (Niskanen & Niskanen 2013, 110.)

$$\text{Tunnusluku} = \frac{\text{Tilinpäätöserä (esim. tilikauden tulos)}}{\text{Tilinpäätöserä (esim. oma pääoma)}}$$

Tunnusluvut yhdistelevät tietoa useasta tilinpäätöksen erästä. Tunnusluvut ovat vertailukelpoisia eri yritysten välillä, koska jakajana on yrityksen kokoa heijastava tilinpäätöserä, esimerkiksi taseen loppusumma, oma pääoma tai liikevaihto. Tunnuslukujen tulkinta perustuu aina vertailuun, joten oikea tai normaaliarvo on suhteellinen käsite, joka riippuu siitä, mihin lukua verrataan. (Seppänen 2011, 64–65.) Tyypillisiä tulkinnan lähtökohtia ovat tunnusluvun absoluuttinen arvo, muutos ja muutoksen suunta aikaisemmin kausista, toimialan ja kilpailijoiden vertailuarvot sekä yrityksen budjetoitu tai sisäisesti asetettu tavoitearvo. (Salmi 2012, 88.)

Toimiala- ja kilpailijavertailu perustuu siihen, että ainoastaan saman toimialan yrityksen ovat keskenään vertailukelpoisia. Toimialavertailussa yritysten tunnusluvuista lasketaan keskiarvoja, joihin tarkasteltavan yrityksen tunnuslukuja voidaan verrata. Vertailukelpoisuutta voi tosin heikentää se, että suuret yritykset ovat rakenteeltaan, liiketoiminnoiltaan ja markkina-asemaltaan hyvin erilaisia kuin pienemmät yritykset. (Salmi 2012, 90.) Toimiala-analyysissä lasketaan jokaisesta tunnusluvusta mediaani- sekä ylä- ja alakvartiililuvut, eli yrityksen

järjestetään paremmuusjärjestykseen tunnuslukujen perusteella. Mediaanilla tarkoitetaan havaintojen keskimmäistä arvoa, yläkvartiililla korkeinta neljännesosaa ja alakvartiililla alinta neljännesosaa. (Salmi 2012, 160.)

3.4 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi

Prosenttilukumuotoiset tilinpäätösanalyysit antavat arvokasta tietoa tuloslaskelman ja taseen erien rakenteesta sekä kehityksestä tarkastelujakson aikana. Ne ovat hyödyllisiä varsinkin silloin, kun halutaan analysoida yksittäisten tilinpäätöserien kehittymistä suhteessa esimerkiksi liikevaihtoon tai muuhun erään. Prosenttilukumuotoisessa tilinpäätöksessä tuloslaskelman eriä suhteutetaan liikevaihtoon ja taseen eriä taseen loppusummaan niin, että liikevaihto ja loppusumma saavat arvoksi 100 prosenttia. Prosenttilukumuotoisen tilinpäätösanalyysin käyttökelpoisuus on parhaimmillaan silloin, kun se voidaan yhdistää esimerkiksi tilinpäätöksen liitetiedoista tai toimintakertomuksesta saatavaan tarkempaan tietoon lukujen taustoista. (Niskanen & Niskanen 2003, 87–90.)

Taulukko 7. Esimerkki prosenttilukumuotoisesta tuloslaskelmasta (Niskanen & Niskanen 2003, 91).

	2001	2000	1999
Liikevaihto	100,00 %	100,00 %	100,00 %
Liiketoiminnan muut tuotot	1,49 %	1,65 %	1,09 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	101,49 %	101,65 %	101,09 %
Aine- ja tarvikkeikäyttö	65,24 %	62,55 %	52,63 %
Ulkopuoliset palvelut	6,20 %	6,27 %	4,31 %
Henkilöstökulut	13,92 %	15,34 %	19,95 %
Liiketoiminnan muut kulut	9,36 %	12,31 %	17,59 %
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-0,27 %	-0,09 %	-0,17 %
Käyttökate	6,50 %	5,09 %	6,44 %

Trendianalyysi on menetelmä, jossa tilinpäätösrien kehittymistä tarkastellaan suhteuttamalla tuloslaskelman ja taseen eriä lähtövuoden arvoon. Trendianalyysi laaditaan antamalla lähtövuoden jokaiselle tilinpäätösrielle arvoksi 100 prosenttia ja laskemalla sen jälkeen, kuinka monta prosenttia tarkastelujakson seuraavien vuoden arvot ovat lähtövuoden arvosta. (Niskanen & Niskanen 2003, 96.)

Taulukko 8. Esimerkki tuloslaskelman trendianalyysistä. (Niskanen & Niskanen 2003, 98).

	2001	2000	1999
Liikevaihto	133 %	120 %	100 %
Liiketoiminnan muut tuotot	181 %	182 %	100 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	133 %	121 %	100 %
Aine- ja tarvikekäyttö	164 %	143 %	100 %
Ulkopuoliset palvelut	191 %	175 %	100 %
Henkilöstökulut	93 %	92 %	100 %
Liiketoiminnan muut kulut	71 %	84 %	100 %
Valmisteveraston lisäys/vähennys	213 %	65 %	100 %
Käyttökate	134 %	95 %	100 %

Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi täydentävät toisiaan tilinpäätösanalyysissä. Molemmat sisältävät osittain samaa tietoa, mutta trendianalyysi soveltuu ainoastaan yhden yrityksen vertailuun. Kumpikaan menetelmä ei myöskään kerro tilinpäätöserien absoluuttisesta kehityksestä. (Niskanen & Niskanen 2013, 102.)

4 ANALYSOITAVAT TUNNUSLUVUT

Kappaleessa 4 käydään läpi yrityksen kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta mittaavat tunnusluvut, joita tässä työssä on käytetty. Tunnuslukuista kerrotaan mitä sillä mitataan ja esitetään laskukaava sekä ohjearvo, mikäli sellainen on annettu.

4.1 Kannattavuuden tunnusluvut

Kannattavuutta on pidetty yrityksen tärkeimpänä toimintaedellytyksenä. Heikko kannattavuus tarkoittaa ennen pitkään sitä, että yrityksen toiminta loppuu, sillä tappiot syövät oman pääoman. Kannattavuutta mittaavat tunnusluvut on jaettu liikevaihtoon suhteutettuihin katemittareihin ja pääomaan suhteutettuihin tuottomittareihin. (Alma Talent a.)

4.1.1 Käyttökate

$$\text{Käyttökate} - \% = \frac{\text{käyttökate}}{\text{liikevaihto}} * 100$$

Käyttökate kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen poistoja, rahoituseriä ja veroja. Toisin sanottuna käyttökate kuvaa liiketoiminnasta jäävää katetta, kun siitä on vähennetty yrityksen toimintakulut. (Alma Talent b.) Käyttökateprosenttia on hyödyllistä verrata vain saman toimialan yritysten kesken. Vertailukelpoisuutta heikentää se, että yritykset joko omistavat tuotantolaitteensa itse, jolloin kustannukset näkyvät vasta käyttökateen jälkeen poistoina, tai vaihtoehtoisesti vuokraavat niitä, jolloin kustannukset näkyvät tuloslaskelmassa ennen käyttökateä liiketoiminnan muina kuluina. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

Käyttökateprosentilla ei ole yleistä ohjearvoa, vaan se on hyvin toimialakohtainen tunnusluku. Teollisuudessa vaihteluväli asettuu normaalisti 5–20 prosentin välille, kaupanalalla 2–10 prosentin välille ja palvelukaupassa 5–15 prosentin välille. (Yritystutkimus ry 2017, 64.)

4.1.2 Liiketulos

$$\text{Liiketulos} - \% = \frac{\text{liiketulos}}{\text{liikevaihto}} * 100$$

Liiketulos kertoo yrityksen liiketoiminnan tuloksen ennen rahoituseriä ja veroja. Erona käyttökatteeseen on se, että liiketulosprosentti huomio myös käyttöomaisuuden kulumisen eli tuloslaskelman poistoerät. Liiketulosprosentti soveltuu sekä yksittäisen yrityksen että saman toimialan yritysten väliseen vertailuun. Sen avulla voidaan verrata yritysten operatiivisen toiminnan kannattavuutta, sillä siinä ei huomioida rahoituskuluja, jolloin velkainen ja velaton yritys ovat samalla viivalla vertailussa. (Alma Talent c.) Ohjearvojen mukaan yli 10 prosentin liiketulosprosentti on hyvä, 5–10 prosentin arvo tyydyttävä ja alle 5 prosentin arvo heikko (Yritystutkimus ry 2017, 65).

4.1.3 Rahoitustulos

$$\text{Rahoitustulos} - \% = \frac{\text{rahoitustulos}}{\text{liikevaihto}} * 100$$

rahoitustulos = nettotulos + poistot ja arvonalentumiset

Rahoitustulos on varsinkin rahoittajien käyttämä tunnusluku. Se kertoo, kuinka paljon yrityksen varsinaisen liiketoiminta tuottaa tulo-rahoitusta, eli kuinka hyvin yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuotot riittävät lainojen lyhennyksiin, investointien rahoitukseen, käyttöpääoman lisäämiseen ja voitonjakoon omalle pääomalle. Rahoitustuloksen tulisi lyhyelläkin aikavälillä olla positiivinen. Negatiivinen rahoitustulos kertoo siitä, että yritys on joutunut kattamaan juoksevia rahoituskulujaan lisävelalla tai myymällä omaisuuttaan. (Alma Talent d.)

4.1.4 Sijoitetun pääoman tuotto

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto} - \% = \frac{\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{sijoitettu pääoma keskimäärin}} * 100$$

Sijoitettu pääoma = oma pääoma + korolliset velat

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti mittaa yrityksen suhteellista kannattavuutta eli sitä tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle korkoa tai muuta vaativalle pääomalle. Sijoitetun pääoman tuotto-odotuksena on vähintään yrityksen vieraalle pääomalle maksamien rahoituskulujen määrä. Tunnusluvun vertailukelpoisuutta eri yritysten kesken voi mahdollisesti heikentää se, ettei käytettävissä olevilla tiedoilla pystytä erottelamaan velkoja korollisiin ja korottomiin. Ohjearvojen mukaan yli 15 prosentin tuotto prosentti on erinomainen, 10–15 % tuotto prosentti hyvä, 6–10 % tuotto prosentti tyydyttävä, 3–6 % tuotto prosentti välttävä ja alle 3 prosentin arvo heikko. Sijoitettu pääoma keskimäärin lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona. (Alma Talent e.)

4.1.5 Kokonaispääoman tuotto

$$\text{Kokonaispääoman tuotto} - \% = \frac{\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{taseen oikaistu loppusumma keskimäärin}} * 100$$

Kokonaispääoman tuotto prosentti mittaa yrityksen kykyä tuottaa tuottoa kaikelle toimintaan sitoutuneelle pääomalle tilikauden aikana. Tunnusluku soveltuu toimialan sisäiseen vertailuun paremmin kuin sijoitetun pääoman tuotto prosentti, sillä, vieraan pääoman jakaminen korolliseen ja korottomaan voi olla vaikeaa tilinpäätöksestä saatavilla tiedoilla. Ohjearvojen mukaan yli 10 prosentin tuotto prosentti on hyvä, 5–10 % tuotto prosentti tyydyttävä ja alle 5 prosentin arvo heikko. Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona. (Alma Talent f.)

4.2 Vakavaraisuuden tunnusluvut

Vakavaraisuuden tunnusluvut mittaavat yrityksen rahoitusrakenteen kestävyyttä. Pelkkä kannattavuus ei yksin riitä pitämään yritystä pystyssä, mikäli sen rahoitusrakenne on heikolla pohjalla. Rahoitusasetelmaa tarkasteltaessa on tärkeää kiinnittää huomiota oman pääoman ja vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen keskinäiseen suhteeseen ja rahoituksen joustavuuteen. (Alma Talent a; Yritystutkimus ry 2017, 69.)

4.2.1 Omavaraisuusaste

$$\text{Omavaraisuusaste} - \% = \frac{\text{oikaistu oma pääoma}}{\text{oikaistu tase} - \text{saadut ennakot}} * 100$$

Omavaraisuusasteella mitataan yrityksen vakavaraisuutta, kykyä sietää tappioita ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Tunnusluku kertoo yrityksen omavaraisuudesta eli siitä, kuinka suuri osuus varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Yrityksen toiminta on sitä vakaammalla pohjalla, mitä korkeampi sen omavaraisuusaste on. Ohjearvojen mukaan omavaraisuusaste on erinomainen, kun se on yli 50 prosenttia, hyvä, kun se on 35–50 prosenttia, tyydyttävä, kun se on 25–35 prosenttia, välttävä, kun se on 15–25 prosenttia ja heikko, kun se on alle 15 prosenttia. (Alma Talent g.)

4.2.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} - \% = \frac{\text{oikaistun taseen velat}}{\text{liikevaihto}} * 100$$

Suhteellinen velkaantuneisuus kuvaa yrityksen velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen vertaamalla kokonaisvelkoja liikevaihtoon. Korkea suhteellinen velkaantuneisuusprosentti edellyttää yritykseltä hyvää liiketulosta, jotta se selviää vieraan pääoman velvoitteistaan. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken. Ohjearvojen mukaan tuotannollisissa yrityksissä suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on hyvä, kun se on alle 40, tyydyttävä, kun se on 40–80 prosenttia ja heikko, kun se on yli 80 prosenttia. (Alma Talent h; Yritystutkimus ry 2017, 70.)

4.3 Maksuvalmiuden tunnusluvut

Liiketoiminnan kolmea perusedellytystä täydentää maksuvalmius. Maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä hoitaa kaikki maksunsa ajallaan ja edullisimmalla tavalla. Käyttämätön sekkitililimiitti ja kassa-alennusten hyödyntäminen kertovat yleensä hyvästä maksuvalmiustilanteesta. Maksuhäiriöt, erääntyneet maksut, viivästyskorot ja lisärahoituksen käyttö kertovat puolestaan huonosta maksukyvyistä. (Alma Talent a; Yritystutkimus ry 2017, 74.)

4.3.1 Quick ratio

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{rahoitusomaisuus}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakot}}$$

$$\text{Rahoitusomaisuus} = \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahavarat}$$

Quick ratio on tunnusluku, joka mittaa yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloistaan pelkällä rahoitusomaisuudella. Tunnusluku kertoo yrityksen kassavalmiudesta ja rahoituspuskurista. Runsaan tulo-rahoituksen omaava yritys tulee toimeen myös hieman pienemmällä puskurilla, joten quick ratiota tulkittaessa on hyvä tarkastella myös yrityksen pääomarakennetta. Ohjearvojen mukaan quick ratio on erinomainen, kun se on yli 1,5, hyvä, kun se on 1–1,5, tyydyttävä, kun se on 0,5–1, välttävä, kun se on 0,3–0,5 ja heikko, kun se on alle 0,3. (Alma Talent i.)

4.3.2 Current ratio

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

Current ratiossa tarkasteluhorisontti on jonkin verran pidempi kuin quick ratiossa, sillä siinä rahoitusomaisuuden lisäksi myös vaihto-omaisuus lasketaan varoiksi, joita voidaan realisoida. Tunnuslukua arvioitaessa on kuitenkin muistettava vaihto-omaisuuden arvioimiseen liittyvät epävarmuustekijät. Ohjearvojen mukaan current ratio on erinomainen, kun se on yli 2,5, hyvä, kun se on 2–2,5, tyydyttävä, kun se on 1,5–2, välttävä, kun se on 1–1,5 ja heikko, kun se on alle 1. (Alma Talent j.)

5 TUTKIMUKSEN METODOLOGIA

5.1 Kohdeorganisaation esittely

Tutkimuksen kohteena on kotimainen energia-alan konserni, johon kuuluu Suomeen rekisteröidyn emoyrityksen lisäksi tytäryritykset Norjasta, Ruotsista ja Iso-Britanniasta. Konsernin liikevaihto oli vuoden 2018 tilinpäätöksessä noin 103 miljoonaa euroa, josta emoyhtiön osuus oli noin 88 miljoonaa euroa. Konserni toimittaa automaatio-, käyttö- ja sähkönjakeluratkaisuja energia- ja prosessiteollisuuteen. Liiketoiminnan päätoimintasegmentit ovat vesivoima, tuulivoima, lämpövoima, teollisuus, merenkäynnin ratkaisut sekä moottori- ja hybridivoima. Kohdeorganisaation virallinen päätoimialatunnus on 27120 sähkönjakelu- ja valvontalaitteiden valmistus.

5.2 Tutkimusmenetelmän valinta

Tutkimus tehdään tapaustutkimuksena (case study), eli siinä tutkitaan yksittäistä tapahtumaa tai rajattua kokonaisuutta, tässä tapauksessa case-yrityksen tilinpäätöstä ja toimialan muiden yritysten tunnuslukuja. Tapaustutkimuksella tyypillistä on valita kohteeksi yksittäinen tilanne tai joukko tapauksia, ja tarkastelun kohteena on usein eri prosessit. (KvaliMOTV a.)

Käytetty tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen, eli laadullinen tutkimus, sillä työssä on valittu tutkimuskohteeksi yhden konsernin tilinpäätösaineisto, joka oikaistaan ja josta lasketaan tunnusluvut. Laadullisessa tutkimustavassa käytettävä aineisto valitaan tarkoituksenmukaisesti ja teoreettisesti perustellen ja siitä pyritään löytämään hyödyllistä ja uutta tietoa ilman isoa määrää tutkimustuloksia. Laadullisessa tutkimuksessa voidaan kuitenkin käyttää myös tilastoja tai analysoida aineistoa määrällisesti. (KvaliMOTV b.)

Vertailuaineisto koostuu puolestaan saman toimialan yritysten tunnuslukujen mediaanista, yläkvartiilista ja alakvartiilista, joten tältä osin käytettävää aineistoa voidaan luonnehtia myös määrälliseksi eli kvantitatiiviseksi.

5.3 Aineiston keruu

Tutkittava aineisto koostuu case-yrityksen konsernitilinpäätöksistä. Toimialan vertailutiedot on puolestaan hankittu Finnveran ja Tilastokeskuksen ylläpitämästä ToimialaOnlinesta, jossa tilastoidaan eri toimialojen keskeisiä taloudellisia tunnuslukuja. Kaikki tarvittava aineisto on hankittu maksuttomasti. Teoriaosuuden lähdekirjallisuus on lainattu joko fyysisenä kopiona tai e-kirjana. ToimialaOnlinesta käytetään maksutonta versiota, josta on saatavilla kaikki toimialavertailuun tarvittava data.

5.4 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen toteutukseen liittyy muutamia luotettavuuskysymyksiä. Yksi oleellisimmista on tutkittavan aineiston, eli case-yrityksen tilinpäätöksien oikeellisuus. Tutkimus tehdään olettaen, että tilinpäätösaineisto antaa riittävän oikean kuvan case-yrityksen taloudellisesta asemasta tilinpäätöshetkellä.

Toinen luotettavuuskysymys on tilinpäätökseen tehtävät oikaisut. Oikaisut vaikuttavat laskettuihin tunnuslukuihin, joten ne on tehtävä saatavilla olevan tiedon perusteella mahdollisimman tarkasti. Tutkimus on tehty olettaen, että kaikki taseeseen aktivoituvat kehitysmenot ovat tuottavia ja että taseen muihin velkoihin kuuluu ainoastaan korottomia velkoja, sillä tilinpäätöksen perusteella ei voida todeta toisin.

6 CASE-YRITYKSEN TUNNUSLUKUANALYYSI

6.1 Tilinpäätöksen oikaisut

Case-yrityksen konsernitilinpäätökset on oikaistu Yritystutkimus ry:n (2017) antamien suositusten mukaisesti. Virallisessa konsernituloslaskelmassa (Liite 1) jotkut eristä on esitetty yhdisteltynä, joten oikaistussa konsernituloslaskelmassa (Liite 2) ne on eroteltu toisistaan tilinpäätöksen liitetietojen pohjalta. Tällaisia eroteltuja eriä olivat *Materiaalit ja palvelut*, joka jaettiin eriin *Aine- ja tarvikkäkäyttö* ja *Ulkopuoliset palvelut* sekä *Rahoitustuotot- ja kulut*, joka jaettiin eriin *Muut korko- ja rahoitustuotot*, *Korkokulut ja muut rahoituskulut* sekä *Kurssierot*. Lisäksi virallisen konsernituloslaskelman erä *Tuloverot* eroteltiin oikaistussa konsernituloslaskelmassa tilikaudelle kuuluvien verojen osalta *Välittömiin veroihin*, aikaisemmilta tilikausilta maksettaviksi tulleiden lisäverojen osalta *Satunnaisiin kuluihin* ja laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutoksen osalta kohtaan *Muut tuloksen oikaisut*, johon siirrettiin myös virallisen konsernituloslaskelman erä *Vähemmistön osuus*. Muilta osin oikaisut koostuivat virallisen konsernituloslaskelman erien uudelleenjärjestelystä.

Virallisen konsernitilinpäätöksen taseen vastaavaa (Liite 3) on oikaistu ohjeistuksen mukaisesti yhdistelemällä taseen eriä toisiinsa. Aineettomista hyödykkeistä erään *Muut aineettomat hyödykkeet* on yhdistelty virallisen taseen erät *Aineettomat oikeudet*, *Muut pitkävaikutteiset menot* ja *Ennakkomaksut*. Kehittämismenot on aktivoitu taseeseen kirjanpitolain (KPL 5:8) mukaisesti ja taseeseen kirjattua konserniliiketoimintaa ei ole saatavilla olevan tiedon perusteella syytä epäillä tuottamattomaksi, joten oman pääoman oikaisuja ei ole tehty. Oikaistussa konsernitaseen vastaavaa-puolella (Liite 5) erään *Sisäiset osakkeet ja osuudet* on yhdistelty virallisen taseen erät *Osuudet saman konsernin yrityksistä* ja *Osuudet omistusyhteisyhteisöissä*. Erään *Muut saamiset ja sijoitukset* on puolestaan yhdistelty pitkäaikaiset *Lainasaamiset* ja *Muut saamiset*. Kokonaan uutena tase-eränä oikaistuun konsernitaseeseen on virallisen tilinpäätöksen liitetietojen perusteella lisätty vastaavaa-puolelle *Leasingomaisuus* ja vastattavaa-puolelle vastaava erä *Leasingvastuut*. Lyhytaikaisista saamisista *Lainasaamiset*,

Muut saamiset ja *Siirtosaamiset* on yhdistelty oikaistussa konsernitaseessa yhdeksi eräksi nimeltä *Muut saamiset*. *Myyntisaamiset* ja *Sisäiset saamiset* ovat erikseen omina erinään. Sisäisiin saamisiin kuuluvat saamiset osakkuusyhtiöiltä, sillä konsernitaseessa konsernin sisäiset saamiset on jo eliminoitu ennen oikaisua.

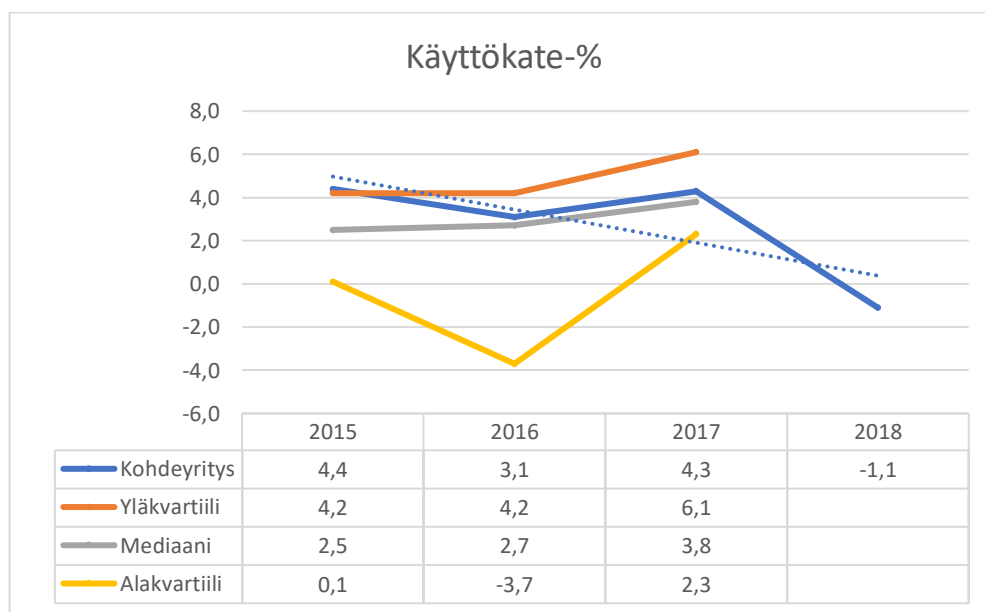
Virallisen konsernitaseen vastattavaa-puolelta (Liite 4) oman pääoman erää on järjestelty uusiksi. *Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto* on siirretty oikaistun konsernitaseen vastattavaa-puolella (Liite 6) erään *Muut rahastot*. *Muuntoerot* on puolestaan siirretty erään *Käyvän arvon rahasto*. Omaa pääomaa on oikaistu virallisen konsernitaseen erällä *Vähemmistöosuudet*, joka kuuluu konsernin omaan pääomaan. Muita oman pääoman oikaisuja ei ole saatavilla olevan tiedon perusteella tarpeellista tehdä. Poistoeroja tai vapaaehtoisia varauksia case-yritys ei ole tehnyt. Vieraan pääoman puolella korollisiin velkoihin kuuluvat pitkäaikaisista veloista erät *Lainat rahoituslaitoksilta* ja *Muut pitkäaikaiset velat* sekä lyhytaikaisista veloista erä *Korolliset lyhytaikaiset velat*, joka koostuu virallisen taseen lyhytaikaisen vieraan pääoman erästä *Lainat rahoituslaitoksilta*. Muita korollisia velkoja case-yritys ei tilinpäätöksen ja liitetietojen perusteella ole. *Ostovelat* jaetaan sisäisiin ja ulkoisiin ostovelkoihin. Erä *Muut korottomat lyhytaikaiset velat* koostuu virallisen taseen eristä *Muut velat* ja *Siirtovelat*, jotka on laskettu täysimääräisinä korottomiin velkoihin.

6.2 Tunnuslukuanalyysi

Tunnuslukuanalyysissä case-yritys konsernitilinpäätöksistä laskettiin kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja. Sen lisäksi analysoitiin liikevaihdon ja taseen loppusumman kehittymistä. Kannattavuuden tunnusluvuista analyysiin valittiin käyttökateprosentti, liiketulosprosentti, rahoitustulosprosentti, sijoitetun pääoman tuotto-prosentti ja kokonaispääoman tuotto-prosentti. Vakavaraisuuden tunnusluvuista laskettiin omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus. Maksuvalmiuden tunnusluvuista laskettiin puolestaan quick ratio ja current ratio. Case-yritykselle lasketut tunnusluvut ilmaistaan kuvaajilla, joissa esitetään lisäksi vertailukohtana toimialan sähkönjakelu- ja valvontalaitteiden valmistus (27120) tunnuslukujen ylä- ja

alakvartiilit sekä mediaanit vuosilta 2015–2017. Toimialan tunnusluvuissa havaintoja oli noin 20 per vuosi. Case-yrityksen osalta tunnusluvut esitetään vuosilta 2015–2018.

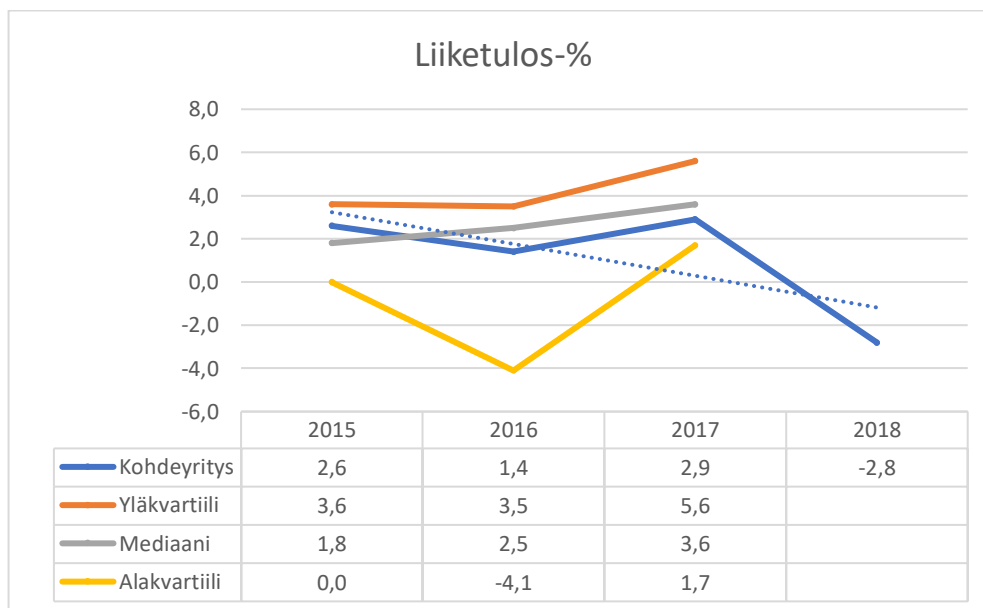
6.2.1 Kannattavuus



Kuvio 2. Käyttökateprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.

Käyttökateprosentilla haluttiin selvittää, kuinka paljon case-yrityksen liikevaihdosta jäi katetta, kun siitä on poistettu tilikauden toimintakustannukset. Tutkimuksessa selvisi, että case-yrityksen käyttökateprosentti on tilikausien 2015–2017 aikana ollut välillä 3,1–4,4, jota voidaan pitää toimialalla kohtalaisena arvona. Tarkastelujakson viimeisenä tilikautena käyttökateprosentti laski kuitenkin negatiiviseksi ollen -1,1. Tätä selittää se, että yritystoiminnan kustannukset nousivat enemmän suhteessa liikevaihtoon.

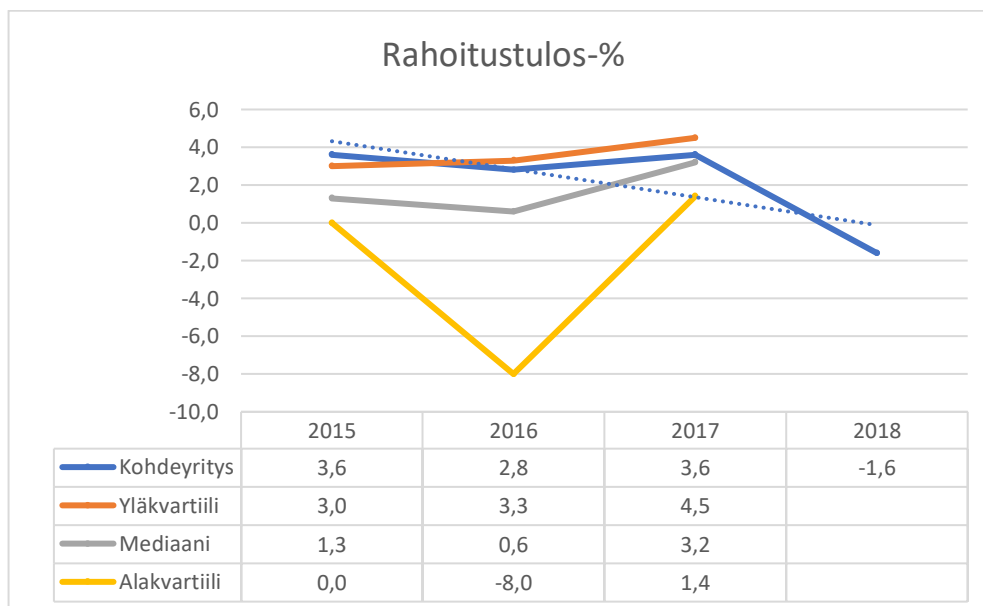
Kuvio 2 esittää käyttökateprosentin kehittymisen tarkastelujakson aikana. Siitä voidaan huomata, että vuonna 2015 case-yrityksen käyttökateprosentti oli toimialan yläkvartiilissa ja koko kolmivuotisen jakson aikana mediaanin yläpuolella. Huomioitavaa on myös se, että toimialan arvot nousivat huomattavasti vuodesta 2016 vuoteen 2017.



Kuvio 3. Liiketusprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.

Toinen case-yritykselle laskettu liikevaihtoon suhteutettu kannattavuuden tunnusluku oli liiketusprosentti. Sillä haluttiin selvittää, kuinka paljon katetta jäi sen jälkeen, kun toimintakustannuksien lisäksi liikevaihdosta on vähennetty käyttöomaisuudesta tehdyt suunnitelman mukaiset poistot. Tutkimuksessa selvisi, että case-yrityksen liiketusprosentti on tilikausien 2015–2017 aikana ollut välillä 2,6–2,9, jota voidaan pitää ohjearvoihin peilaten heikkona, mutta toimialaan suhteutettuna kuitenkin keskinkertaisena arvona. Tarkastelujakson viimeisenä tilikautena käyttökateprosentti laski negatiiviseksi ollen -2,8. Käyttökateprosentin tavoin liiketusprosentin laskua selittää se, että yritystoiminnan kustannukset nousivat enemmän suhteessa kasvaneeseen liikevaihtoon, jolloin kannattavuus heikkeni ja tilikauden tulos jäi negatiiviseksi.

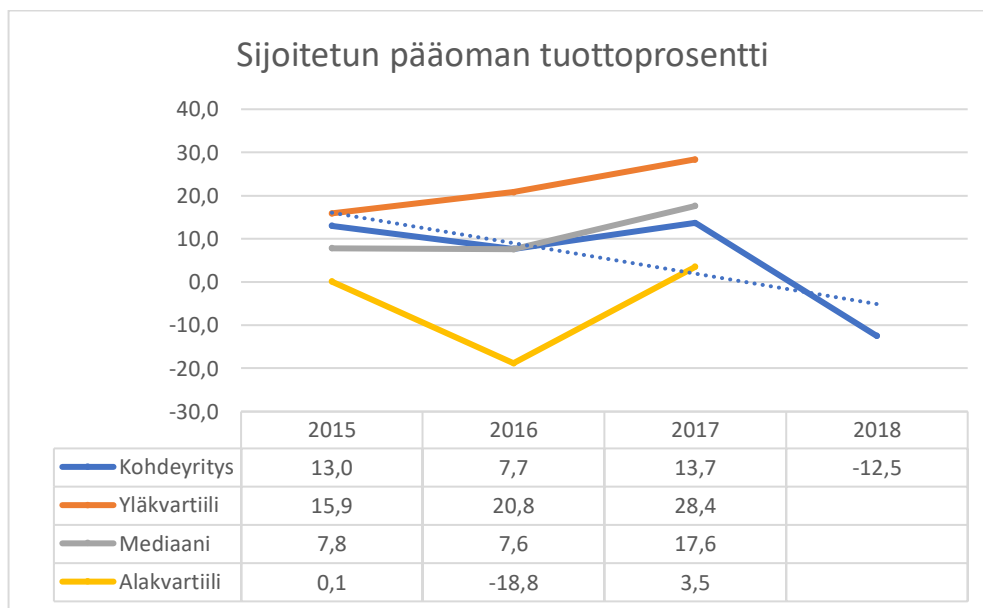
Kuvio 3 esittää liiketusprosentin kehittymistä tarkastelujakson aikana. Siitä voidaan huomata, että vuosina 2015–2017 case-yrityksen liiketusprosentti vaihteli mediaaniluvun tuntumassa sen ylä- ja alapuolella. Myös liiketusprosentin arvot nousivat koko toimialalla huomattavasti vuodesta 2016 vuoteen 2017.



Kuvio 4. Rahoitustulosprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.

Kolmantena kannattavuuden tunnuslukuna laskettiin rahoitustulosprosentti. Sillä haluttiin selvittää, kuinka paljon yrityksen operatiivinen liiketoiminta on tuottanut tulorahoitusta, eli kuinka hyvin yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuotot ovat riittäneet lainojen lyhennyksiin, investointien rahoitukseen, käyttöpääoman lisäämiseen ja voitonjakoon omalle pääomalle. Tutkimuksessa selvisi, että case-yrityksen rahoitustulosprosentti oli tarkastelujakson aikana korkeimmillaan vuosina 2015 ja 2017, jolloin sen arvo oli 3,6. Vuonna 2016 tunnusluvun arvo oli puolestaan 2,8 ja tarkastelujakson viimeisenä tilikautena negatiivinen -1,6.

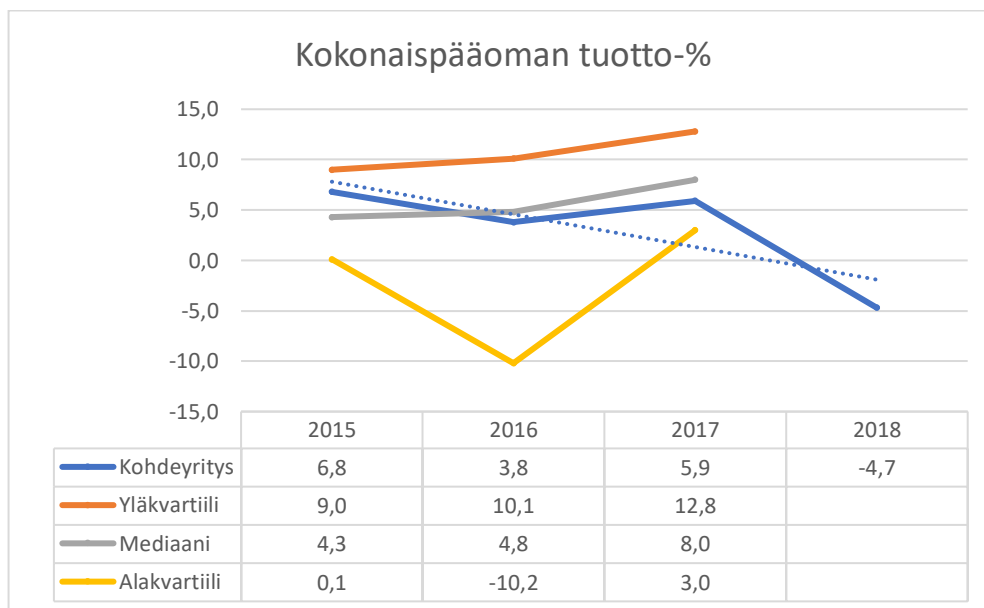
Kuvio 4 esittää rahoitustulosprosentin kehittymistä tarkastelujakson aikana. Siitä voidaan huomata, että case-yrityksen rahoitustulosprosentti oli vuosien 2015–2017 aikana toimialavertailussa hyvä. Vuoden 2018 lasku johtui muiden kannattavuutta mittaavien tunnuslukujen laskun tapaan tappiollisesta tilikaudesta.



Kuvio 5. Sijoitetun pääoman tuotto prosentin kehittymistä kuvaava kaavio.

Laskemalla sijoitetun pääoman tuotto prosentti haluttiin selvittää, kuinka paljon case-yrityksen sijoitetulle pääomalle on saatu tuottoa. Tilinpäätöksiä tutkimalla selvisi, että suurin osa case-yrityksen sijoitetusta pääomasta oli konsernin omaa pääomaa. Korollisen vieraan pääoman osuus sijoitetusta pääomasta vaihteli 0–12 prosentin välillä. Tarkastelujakson aikana case-yrityksen sijoitetun pääoman tuotto prosentti oli korkeimmillaan 13,7 vuonna 2017, joka on ohjearvojen mukaan hyvä. Vuonna 2015 arvo oli 13,0 ja vuonna 2016 puolestaan 7,7. Vuonna 2018 arvo laski negatiiviseksi ollen -12,5 prosenttia. Lasku johtui tilikauden negatiivisesta nettotuloksesta ja kannattavuuden heikentymisestä.

Kuvio 5 esittää sijoitetun pääoman tuotto prosentin kehittymistä tarkastelujakson aikana. Siitä voidaan huomata, että toimialan tunnusluvuissa esiintyy hajontaa, ja yläkvartiilin arvo on erittäin korkealla jokaisena vuotena. Alakvartiili on puolestaan varsinkin vuonna 2016 reilusti negatiivinen. Tuotto prosenttia arvioidessa on hyvä muistaa, että arvot ovat suhteellisia, eivätkä absoluuttisia. Pienen pääoman omaavan yrityksen suhteellinen tuotto voi siis olla korkea, vaikka rahamääräisesti tuotto on pienempi kuin alemman tuotto prosentin omaavalla yrityksellä.

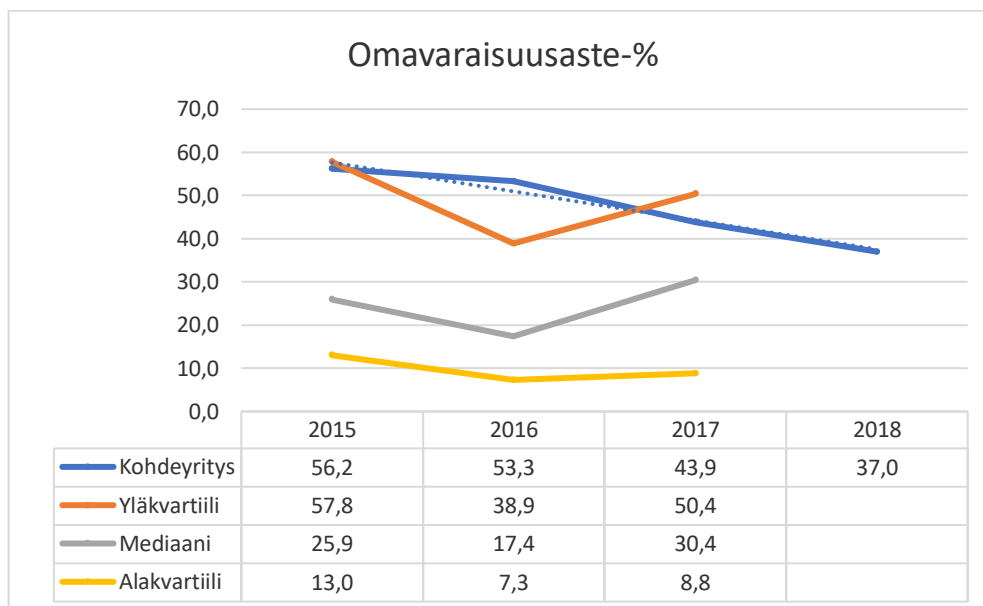


Kuvio 6. Kokonaispääoman tuotto-%:n kehittymistä kuvaava kaavio.

Toinen case-yrityksen laskettu pääomaan suhteutettu kannattavuuden tunnusluku oli kokonaispääoman tuotto-%. Sillä haluttiin selvittää, kuinka paljon kaikelle liiketoimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt tuottoa. Tunnusluku soveltuu sijoitetun pääoman tuotto-%:ta paremmin toimialan sisäiseen vertailuun silloin, kun jakoa korolliseen ja korottomaan pääomaan ei voida tehdä luotettavasti. Tarkastelujakson aikana case-yrityksen kokonaispääoman tuotto-% oli ohjearvojen mukaan tyydyttävä vuosina 2015, jolloin arvo oli 6,8, ja 2017, jolloin arvo oli 5,9. Vuonna 2016 arvo laski 3,8:aan ja tarkastelujakson viimeisenä vuotena negatiiviseksi -4,7:ään.

Kuvio 6 esittää kokonaispääoman tuotto-%:n kehittymistä tarkastelujakson aikana. Siitä voidaan huomata, että toimialan sisäinen hajonta on pienempi kuin sijoitetun pääoman tuotto-%:n arvoissa. Case-yrityksen tuotto-% vaihteli tarkastelujakson aikana mediaaniluvun tuntumassa sen ylä- ja alapuolella. Kokonaisuutena toimialan arvot kehittyivät positiiviseen suuntaan kolmen vuoden aikana.

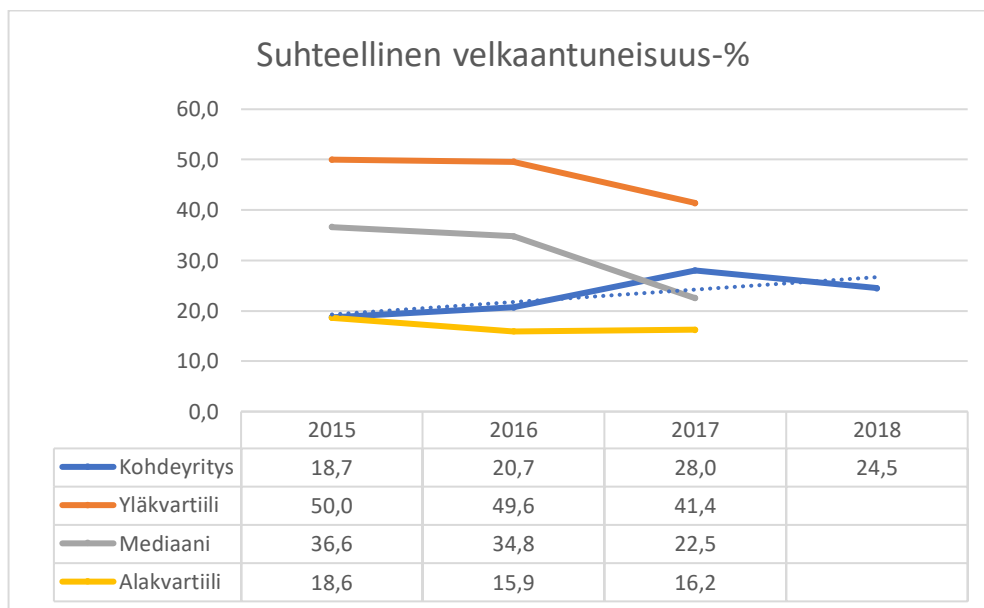
6.2.2 Vakavaraisuus



Kuvio 7. Omavaraisuusasteprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.

Vakavaraisuuden tunnusluvulla tutkittiin case-yrityksen rahoitusrakennetta ja tappionsietokykyä. Omavaraisuusaste prosentilla haluttiin selvittää, kuinka suuri osa konsernin varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Omavaraisuusaste on ohjearvojen mukaan erinomainen, kun sen arvo on yli 50. Case-yrityksen omavaraisuusaste prosentti ylitti rajan vuonna 2015, jolloin arvo oli 56,2, ja vuonna 2016, jolloin arvo oli 53,3. Omavaraisuusaste kääntyi laskuun tutkintajakson viimeisen kahden vuoden aikana, mutta pysyi edelleen tyydyttävällä tasolla, joka kertoo konsernin toiminnan jatkuvan terveellä pohjalla. Suurin syy omavaraisuusasteen heikkenemiselle ei ollut oman pääoman menettäminen tai korollisen vieraan pääoman kasvu, vaan ostovelkojen ja muiden korottomien velkojen kasvu, jotka kasvattivat taseen loppusummaa.

Kuvio 7 esittää omavaraisuusasteen tarkastelujakson aikana. Siitä voidaan huomata, että case-yrityksen omavaraisuusprosentti on toimialaan verrattuna ollut erinomainen kahden ensimmäisen vuoden aikana ja hyvä vuonna 2017.

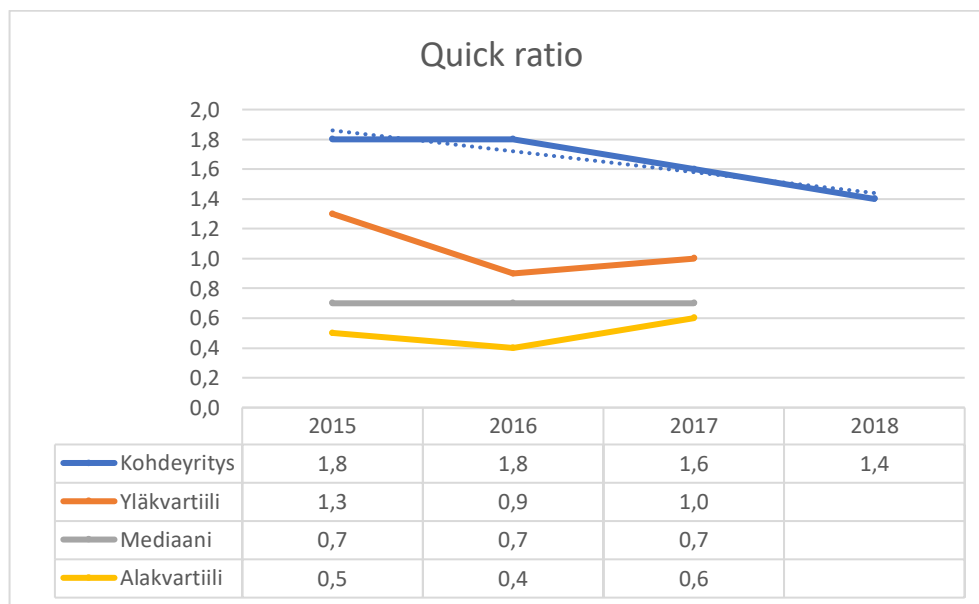


Kuvio 8. Suhteellisen velkaantuneisuusprosentin kehittymistä kuvaava kaavio.

Omavaraisuusprosentin lisäksi vakavaraisuuden tunnusluvusta laskettiin suhteellinen velkaantuneisuusprosentti, jolla mitattiin velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen. Tutkimuksessa selvisi, että tarkastelujakson aikana case-yrityksen velkojen suhde on ollut kontrollissa liikevaihtoon nähden. Velkaantuneisuus on kolmen ensimmäisen vuoden ajan ollut nousussa, mutta se on silti pysynyt lähellä toimialan alakvartaalia. Velkaantuneisuusprosentti kääntyi viimeisen tilikauden aikana jälleen laskuun, mitä osakseen selittää liikevaihdon kasvaminen 17 prosentilla edellisestä tilikaudesta.

Kuvio 7 esittää suhteellisen velkaantuneisuusprosentin kehittymistä tarkastelujakson aikana. Siitä voidaan todeta, että toimialaan suhteutettuna case-yrityksen velkaantuneisuus on ollut hallinnassa. Toimialan korkein neljännes on koko tarkastelujakson ajan pysynyt muuttumattomana, mutta yläkvartaali on tullut selvästi alaspäin, mikä kertoo yleisen velkaantumistilanteen kehittyneen positiivisesti.

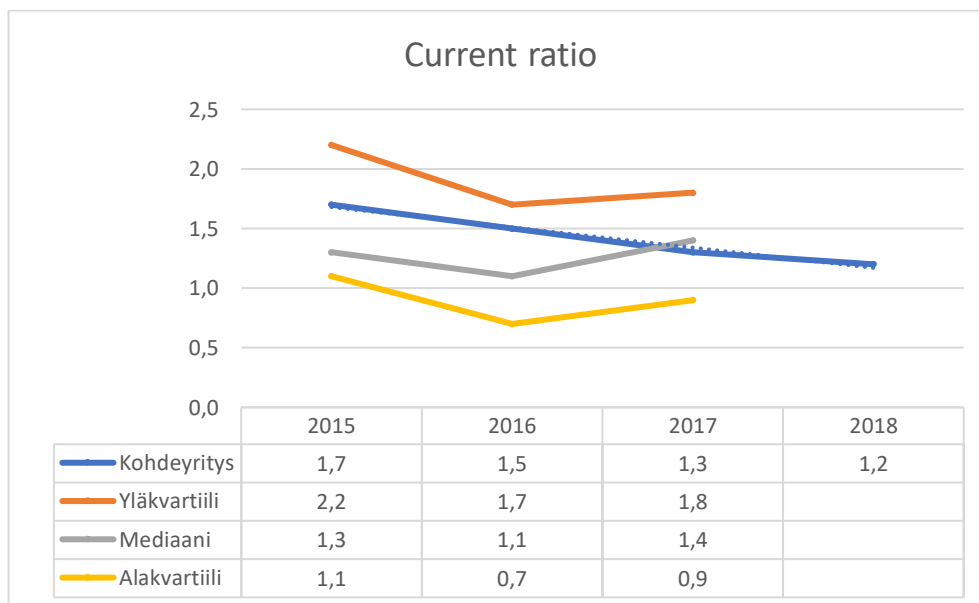
6.2.3 Maksuvalmius



Kuvio 9. Quick ration kehittymistä kuvaava kaavio.

Case-yrityksen maksuvalmiuden kehittymistä mitattiin laskemalla sille quick ratio ja current ratio tarkastelujakson ajalta. Quick ratiolla haluttiin selvittää, kuinka hyvin case-yritys selviytyisi lyhytaikaisista veloistaan nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuuserillä, kuten lyhytaikaisilla saamisilla ja rahavaroilla. Tutkimuksessa selvisi, että case-yrityksen maksuvalmius on toimialaan nähden ollut erinomainen koko tarkastelujakson ajan. Quick ratio oli vuosina 2015–2016 1,8, vuonna 2017 1,6 ja vuoden 2018 tilinpäätöshetkellä 1,4. Vertailun vuoksi quick ration ohjearvo oli 1 ja toimialan yläkvartiili kolmen vuoden tarkastelujakson aikana puolestaan välillä 0,9–1,3.

Kuvio 9 esittää quick ration kehittymistä tarkastelujakson aikana. Case-yrityksen korkea quick ratiota selittää myyntisaamisten korkea suhde verrattuna velkoihin ja muuhun lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Quick ration arvo vertautuu hyvin vakavaraisuuden tunnuslukuihin, jotka kertoivat case-yrityksen velkaantuneisuuden ja pääomarakenteen olevan hallussa ja kestäväällä pohjalla.

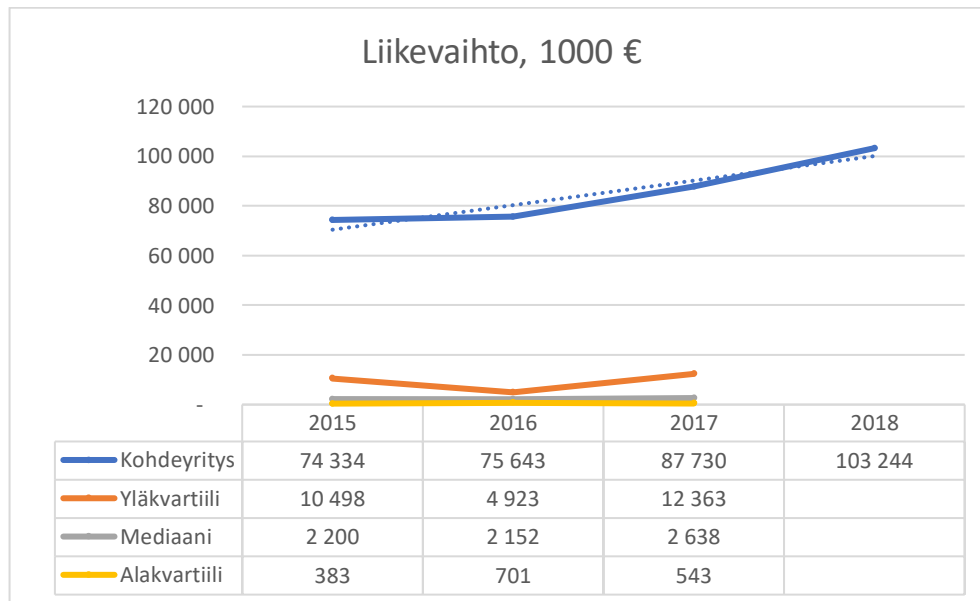


Kuvio 10. Current ration kehittymistä kuvaava kaavio.

Current ratiolla haluttiin selvittää, kuinka hyvin case-yritys selviytyisi lyhytaikaisista veloistaan nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuuserillä, kuten lyhytaikaisilla saamisilla, rahavaroilla sekä lisäksi vaihto-omaisuudella, jota ei puolestaan laskettu mukaan quick ratiossa. Case-yrityksen vaihto-omaisuuden osuus current ratiossa likvideiksi varoiksi laskettavasta omaisuudesta oli tarkastelujakson aikana 14–17 prosentin väliltä. Current ratio oli vuonna 2015 1,7, vuonna 2016 1,5, vuonna 2017 1,3 ja vuoden 2018 tilinpäätöshetkellä 1,2, eli arvo laski tarkastelujakson aikana 0,5.

Kuvio 10 esittää current ration kehittymistä tarkastelujakson aikana. Siitä voidaan huomata, että toimialan current ratio -arvot olivat case-yritykseen ja tavoitearvoon nähden parempia kuin quick ratio, mikä kertoo siitä, että toimialalla rahaksi muutettavissa erissä vaihto-omaisuudella on merkittävä osuus.

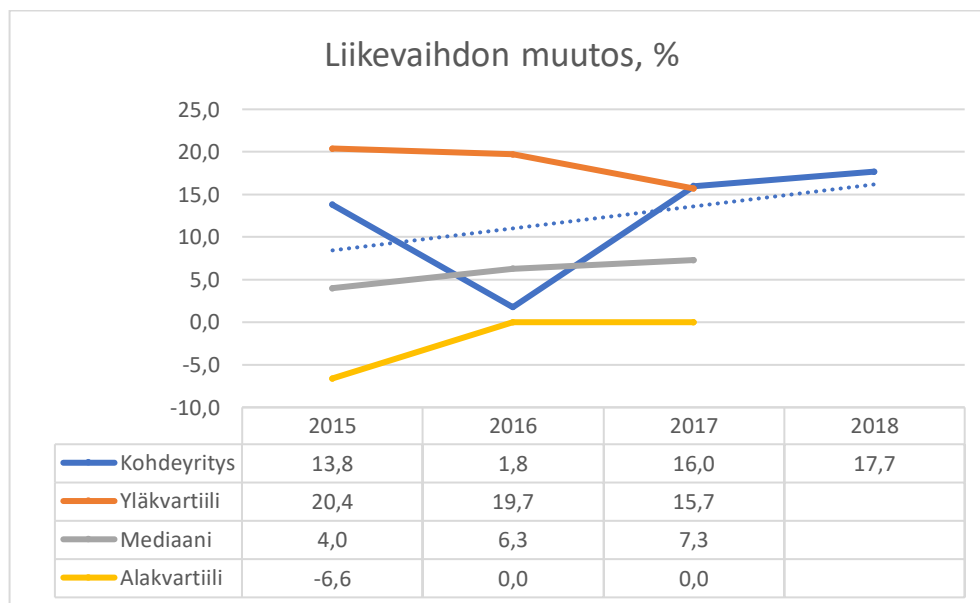
6.2.4 Muut tunnusluvut



Kuvio 11. Liikevaihdon kehittymistä kuvaava kaavio.

Kuvio 11 esittää case-yrityksen ja toimialan liikevaihdon kehittymistä. Siitä voidaan todeta, että case-yrityksen liikevaihto on tarkastelujakson aikana kasvanut lähes 30 miljoonalla eurolla. Konsernin liikevaihdon kasvussa vuonna 2018 näkyy osake-enemmistön hankinnan myötä syntyneen tytäryrityksen osuus sekä myynnin kehittyminen Pohjoismaissa. Vuoden 2017 kehitys johtui puolestaan pääosin kotimaan myynnin kehittymisestä. Kokonaisuudessaan liikevaihdon kehittymisen voi sanoa olevan seuraamusta uusiutuvan energian kysynnän kasvusta, joka on lisännyt koko konsernin tilauskantaa.

Toinen huomion arvoinen seikka on se, että case-yrityksen liikevaihto on ollut lähes kymmenkertainen toimialan yläkvartiiliin verrattuna, mikä puolestaan heikentää tunnuslukujen vertailuarvoa toimialan arvoihin. Kuviosta 11 voidaan lisäksi todeta, että toimialan yritysten liikevaihto on tilastojen mukaan pysynyt pitkälti muuttomattomana.



Kuvio 12. Liikevaihdon prosentuaalista kehittymistä kuvaava kaavio.

Kuvio 12 esittää case-yrityksen ja toimialan liikevaihdon prosentuaalista kehittymistä. Siitä voidaan todeta, että case-yrityksen liikevaihto on tarkastelujakson aikana kasvanut vuotta 2016 lukuun ottamatta selvästi yli 10 prosenttiyksikköä vuodessa, mikä oli yksi konsernin pitkän tähtäimen kasvutavoitteista.

Toimialan tunnusluvuista voidaan tulkita, että liikevaihdon prosentuaalista kasvua on tapahtunut myös muilla yrityksillä. Tämä ei toisaalta täsmää liikevaihdon absoluuttista muutosta esittävän kuvion 11 kanssa. Suurta prosentuaalista kasvua voivat selittää esimerkiksi yritysten pieni koko, jolloin absoluuttisesti maltillisemmatkin muutokset voivat prosentuaalisesti vaikuttaa isoilta.

6.3 Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös

Prosenttilukumuotoisella tilinpäätöksellä haluttiin selvittää, miten case-yrityksen tuloslaskelman ja taseen erät ovat muuttuneet tarkastelujakson aikana suhteessa liikevaihtoon ja taseen loppusummaan. Taulukossa 11 on esitetty case-yrityksen prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma vuosilta 2015–2018.

Taulukko 9. Case-yrityksen prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma.

Prosenttilukumuotoinen tuloslaskelma	2018	2017	2016	2015
Liikevaihto	100 %	100 %	100 %	100 %
Liiketoiminnan muut tuotot	0,2 %	0,1 %	0,2 %	0,3 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	100,2 %	100,1 %	100,2 %	100,3 %
Aine- ja tarvikekäyttö	-43,9 %	-50,6 %	-50,7 %	-53,5 %
Ulkopuoliset palvelut	-17,8 %	-9,7 %	-7,8 %	-5,2 %
Henkilöstökulut	-26,0 %	-24,0 %	-25,9 %	-25,2 %
Liiketoiminnan muut kulut	-13,0 %	-12,0 %	-12,5 %	-12,1 %
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-0,5 %	0,3 %	-0,2 %	0,1 %
Käyttökate	0,0 %	4,3 %	3,1 %	4,4 %
Suunnitelman mukaiset poistot	-1,7 %	-1,3 %	-1,7 %	-1,8 %
Liiketulos	0,0 %	2,9 %	1,4 %	2,6 %
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	0,3 %	0,3 %	0,4 %	0,3 %
Muut korko- ja rahoitustuotot	0,0 %	0,0 %	0,2 %	0,7 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	-0,3 %	-0,3 %	-0,8 %	-1,5 %
Kurssierot	-0,4 %	-0,2 %	0,2 %	0,0 %
Välittömät verot	-0,1 %	-0,6 %	-0,2 %	-0,4 %
Nettotulos	0,0 %	2,2 %	1,1 %	1,8 %
Satunnaiset kulut	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Kokonaistulos	0,0 %	2,2 %	1,1 %	1,8 %
Muut tuloksen oikaisut	0,6 %	0,0 %	-0,1 %	-0,1 %
Tilikauden tulos	0,0 %	2,2 %	1,0 %	1,6 %

Prosenttilukumuotoisella tuloslaskelmalla tutkittiin case-yrityksen kulurakenteen kehittymistä tarkastelujakson aikana. Siitä voidaan todeta, että vuosina 2015–2017 liiketoiminnan kuluista noin puolet on tullut aine- ja tarvikekäytöstä. Vuoden 2018 tuloslaskelmassa aine- ja tarvikekäytön määrä on puolestaan pienentynyt suhteessa liikevaihtoon, mutta vastapainoksi ulkopuolisten palveluiden ja henkilöstökulujen määrä nousut. Varsinkin ulkopuolisten palveluiden suhde on tarkastelujakson aikana kasvanut merkittävästi. Vuonna 2015 ulkopuolisten palveluiden osuus liikevaihdosta oli 5,2 prosenttia ja vuonna 2018 puolestaan 17,8 prosenttia, jolla oli iso vaikutus käyttökateen kuihtuessa negatiiviseksi. Ulkopuolisiin palveluihin lasketaan muun muassa alihankkijoiden, suunnittelijoiden ja konsulttien työsuorituksista maksetut korvaukset. Muiden

kustannusten suhde liikevaihtoon on pysynyt käytännössä muuttumattomana koko tarkastelujakson ajan.

Taulukko 10. Case-yrityksen prosenttilukumuotoinen taseen vastaavaa.

Vastaavaa (varat)	2018	2017	2016	2015
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	2,1 %	2,8 %	4,6 %	5,4 %
Liikearvo	5,2 %	4,9 %	3,2 %	4,4 %
Muut aineettomat hyödykkeet	7,9 %	6,1 %	3,4 %	1,6 %
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	0,8 %	0,8 %	1,2 %	1,4 %
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset				
Sisäiset osakkeet ja osuudet	8,5 %	7,8 %	10,3 %	11,1 %
Muut osakkeet ja osuudet	0,1 %	0,1 %	0,2 %	0,2 %
Muut saamiset ja sijoitukset	0,5 %	0,2 %	0,3 %	0,5 %
Pysyvät vastaavat yhteensä	25,1 %	22,9 %	23,2 %	24,6 %
Leasingomaisuus	5,3 %	3,1 %	3,1 %	3,3 %
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	9,4 %	9,0 %	8,0 %	8,7 %
Keskeneräiset tuotteet	0,6 %	1,5 %	1,3 %	1,7 %
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	49,9 %	40,4 %	36,5 %	51,0 %
Muut sisäiset saamiset	0,0 %	0,0 %	0,0 %	1,8 %
Muut saamiset	2,5 %	4,5 %	1,1 %	3,6 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	7,3 %	18,6 %	26,8 %	5,3 %
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	69,7 %	74,0 %	73,7 %	72,2 %
Vastaavaa yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

Prosenttilukumuotoisella taseella haluttiin selvittää case-yrityksen omaisuus- ja rahoitusrakenteessa tapahtuneet muutokset tarkastelujakson aikana. Taulukossa 12 on esitetty case-yrityksen prosenttilukumuotoisen taseen vastaavaa vuosilta 2015–2018. Siitä voidaan todeta, että iso osa konsernin varoista koostuu myyntisaamisista ja muista vastaavista. Myyntisaamisten suuri määrä toisaalta sitoo paljon pääomaa ja kertoo pitkistä saamisten kiertoajoista. Rahavarojen

määrä on tilikausien välillä vaihdellut, mutta vaihtuvista varsinkin vuosien 2016 (26,8 %) ja 2017 (18,6 %) tilinpäätöshetkellä niiden osuus omaisuudesta on ollut merkittävä. Vastaavasti fyysistä omaisuutta, kuten koneita ja kalustoa omaisuudessa ei ole käytännössä ollenkaan. Sen sijaan leasingomaisuuden osuus taseesta on hieman noussut.

Taulukko 11. Case-yrityksen prosenttilukumuotoinen taseen vastattavaa.

Vastattavaa (oma pääoma ja velat)	2018	2017	2016	2015
Oma pääoma				
Osake- tai muu peruspääoma	0,2 %	0,2 %	0,2 %	0,3 %
Ylikurssi-, vara- ja arvonorotusrahasto	5,2 %	4,9 %	6,6 %	7,3 %
Käyvän arvon rahasto	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Muut rahastot	3,4 %	3,0 %	3,6 %	4,0 %
Kertyneet voittovarot	27,4 %	24,7 %	34,2 %	36,9 %
Tilikauden tulos	0,0 %	3,5 %	1,8 %	3,2 %
Oman pääoman oikaisut	0,3 %	0,6 %	0,0 %	0,0 %
Oikaistu oma pääoma yhteensä	31,0 %	36,7 %	46,2 %	51,4 %
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	2,6 %	3,3 %	0,0 %	0,0 %
Muut pitkäaikaiset velat	1,1 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Laskennallinen verovelka	0,8 %	1,6 %	1,8 %	1,8 %
Leasingvastuut	5,3 %	3,1 %	3,1 %	3,3 %
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Korolliset lyhytaikaiset velat	0,4 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %
Saadut ennakot	16,3 %	16,4 %	13,2 %	8,6 %
Ostovelat	22,5 %	17,4 %	18,6 %	15,3 %
Sisäiset ostovelat	0,4 %	1,1 %	0,1 %	0,0 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	19,7 %	20,1 %	17,0 %	19,7 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	69,0 %	63,3 %	53,8 %	48,6 %
Vastattavaa yhteensä	100 %	100 %	100 %	100 %

Taulukossa 13 on esitetty case-yrityksen prosenttilukumuotoisen taseen vastattavaa vuosilta 2015–2018. Siitä voidaan todeta, että oman pääoman osuus

konsernin rahoituksesta on tarkastelujakson aikana pienentynyt 51,4 prosentista 31,0 prosenttiin. Vastaavasti lyhyen vieraan pääoman eristä ostovelat ja saadut ennakot ovat huomattavasti kasvaneet tarkastelujakson aikana. Ostovelkojen määrä vuonna 2015 oli 15,3 prosenttia taseen loppusummasta ja vuonna 2018 puolestaan 22,5 prosenttia taseen loppusummasta. Saatujen ennakoiden suhde kasvoi samana aikana 8,6 prosentista 16,3 prosenttiin. Korollisen vieraan pääoman osuus on noussut 0,0 prosentista 3,0 prosenttiin vuonna 2017 noussut otetun rahoituslaitoslainan myötä, mutta se muodostaa edelleen hyvin pienen osuuden konsernin pääomarakenteesta.

6.4 Trendianalyysi

Tilinpäätöksen trendianalyysillä haluttiin selvittää, miten case-yrityksen tuloslaskelman ja taseen erät ovat kehittyneet tarkastelujakson aikana. Taulukossa 14 on esitetty case-yrityksen tuloslaskelman trendianalyysi vuosilta 2015–2018.

Taulukko 12. Case-yrityksen tuloslaskelman trendianalyysi.

Tuloslaskelman trendianalyysi	2018	2017	2016	2015
Liikevaihto	139 %	118 %	102 %	100 %
Liiketoiminnan muut tuotot	98 %	49 %	48 %	100 %
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	139 %	118 %	102 %	100 %
Aine- ja tarvikekäyttö	114 %	112 %	96 %	100 %
Ulkopuoliset palvelut	474 %	218 %	151 %	100 %
Henkilöstökulut	144 %	113 %	105 %	100 %
Liiketoiminnan muut kulut	149 %	117 %	105 %	100 %
Valmisteveraston lisäys/vähennys	-931 %	563 %	-218 %	100 %
Käyttökate	-34 %	115 %	72 %	100 %
Suunnitelman mukaiset poistot	130 %	86 %	94 %	100 %
Liiketulos	-152 %	135 %	57 %	100 %
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	149 %	119 %	128 %	100 %
Muut korko- ja rahoitustuotot	1 %	8 %	23 %	100 %
Korkokulut ja muut rahoituskulut	30 %	23 %	57 %	100 %
Kurssierot	-2551 %	-983 %	790 %	100 %
Välittömät verot	40 %	178 %	64 %	100 %
Nettotulos	-262 %	148 %	64 %	100 %
Satunnaiset kulut	33 %	0 %	460 %	100 %
Kokonaistulos	-264 %	149 %	62 %	100 %
Muut tuloksen oikaisut	643 %	0 %	-57 %	100 %

Aineettomat hyödykkeet	187 %	180 %	109 %	100 %
Kehittämismenot	54 %	78 %	94 %	100 %
Liikearvo	168 %	167 %	82 %	100 %
Muut aineettomat hyödykkeet	677 %	548 %	227 %	100 %
Aineelliset hyödykkeet	81 %	92 %	94 %	100 %
Koneet ja kalusto	81 %	92 %	94 %	100 %
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset	108 %	103 %	101 %	100 %
Sisäiset osakkeet ja osuudet	107 %	104 %	103 %	100 %
Muut osakkeet ja osuudet	100 %	100 %	100 %	100 %
Muut saamiset ja sijoitukset	132 %	73 %	71 %	100 %
Pysyvät vastaavat yhteensä	143 %	138 %	104 %	100 %
Leasingomaisuus	225 %	138 %	105 %	100 %
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus	135 %	149 %	99 %	100 %
Aineet ja tarvikkeet	151 %	153 %	102 %	100 %
Keskeneräiset tuotteet	50 %	129 %	82 %	100 %
Lyhytaikaiset saamiset	130 %	118 %	74 %	100 %
Myyntisaamiset	137 %	117 %	79 %	100 %
Muut sisäiset saamiset	0 %	0 %	0 %	100 %
Muut saamiset	96 %	185 %	34 %	100 %
Rahat ja rahoitusarvopaperit	194 %	519 %	557 %	100 %
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	136 %	152 %	113 %	100 %
Vastaavaa yhteensä	140 %	148 %	110 %	100 %

Taulukossa 15 on esitetty case-yrityksen taseen vastaavaa-puolen trendianalyysi vuosilta 2015–2018. Siitä voidaan todeta, että taseen loppusumma on tarkastelujakson aikana kasvanut yhteensä 40 prosenttia. Kokonaisuudessaan vastaavaa-puolen omaisuuseristä on pienentynyt ainoastaan aineelliset hyödykkeet, joka case-yrityksellä koostuu pelkästään koneista ja kalustosta. Aineettomat hyödykkeet ovat tarkastelujakson aikana kasvaneet 87 prosenttia ja sijoitukset sekä muut pitkäaikaiset saamiset puolestaan 8 prosenttia. Kokonaisuudessaan case-yrityksen pysyvät vastaavat kasvoivat 43 prosentilla. Eniten kasvaneet yksittäiset erät olivat liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet. Liikearvon kasvaminen kertoo siitä, että konsernin toiminta on laajentunut yritystason myötä, josta on syntynyt aineettomaan omaisuuteen aktivoitua

liikearvoa. Koneiden ja kaluston lisäksi toinen pienentynyt erä oli kehittämismenot, jotka pienentyivät neljän vuoden aikana puoleen.

Vaihtuvat vastaavat kasvoivat tarkastelujakson aikana yhteensä 36 prosenttia. Kokonaisuudessaan kaikki vaihtuvien vastaavien omaisuuserät kasvoivat. Vaihto-omaisuus kasvoi yhteensä 35 prosenttia, lyhytaikaiset saamiset 30 prosenttia ja rahavarat puolestaan 94 prosenttia. Rahavarat olivat tosin vuosien 2016 ja tilinpäätöksessä yli viisinkertaiset vuoteen 2015 nähden, mikä kertoo siitä, että case-yrityksen kassatilanne on näiden vuosien tilinpäätöshetkellä ollut hyvä, mutta palautunut viimeisen vuoden aikana lähemmäs lähtötasoa. Muista yksittäisistä eristä aineet ja tarvikkeet kasvoivat 51 prosenttia ja keskeneräiset tuotteet puolestaan pienentyivät 50 prosenttia. Niiden aiheuttama kokonaisuusmuutos ei kuitenkaan ollut merkittävä. Suurimmista absoluuttisista eristä myyntisaamisten osuus kasvoi 37 prosenttia.

Taulukko 14. Case-yrityksen taseen vastattavaa-puolen trendianalyysi.

Vastattavaa (oma pääoma ja velat)	2018	2017	2016	2015
Oma pääoma				
Osake- tai muu peruspääoma	100 %	100 %	100 %	100 %
Ylikurssi-, vara- ja arvonorotusrahoitus	100 %	100 %	100 %	100 %
Käyvän arvon rahasto	85 %	67 %	112 %	100 %
Muut rahastot	120 %	112 %	100 %	100 %
Kertyneet voittovarot	104 %	99 %	102 %	100 %
Tilikauden tulos	-235 %	160 %	62 %	100 %
Oman pääoman oikaisut	50 %	100 %	0 %	0 %
Oikaistu oma pääoma yhteensä	85 %	106 %	99 %	100 %
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen vieras pääoma				
Lainat rahoituslaitoksilta	77 %	100 %	0 %	0 %
Muut pitkäaikaiset velat	100 %	0 %	0 %	0 %
Laskennallinen verovelka	59 %	132 %	110 %	100 %
Leasingvastuut	225 %	138 %	105 %	100 %
Lyhytaikainen vieras pääoma				
Korolliset lyhytaikaiset velat	100 %	100 %	0 %	0 %
Saadut ennakot	266 %	283 %	170 %	100 %

Ostovelat	207 %	169 %	134 %	100 %
Sisäiset ostovelat	506 %	1367 %	100 %	0 %
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	141 %	151 %	95 %	100 %
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	199 %	193 %	122 %	100 %
Vastattavaa yhteensä	140 %	148 %	110 %	100 %

Taulukossa 16 on esitetty case-yrityksen taseen vastattavaa-puolen trendianalyysi vuosilta 2015–2018. Siitä voidaan todeta, että oman pääoman osuus case-yrityksen rahoitusrakenteesta on pienentynyt 15 prosentilla tarkastelujakson aikana. Oma pääoma on tosin hieman kasvanut kolmen ensimmäisen vuoden aikana, mutta tilikauden 2018 tappiot söivät sitä niin, että kokonaisvaikutus jäi negatiiviseksi.

Case-yrityksen vieras pääoma kasvoi tarkastelujakson aikana 99 prosentilla. Pitkäaikaista vierasta pääomaa ei ollut ennen vuotta 2017, jolloin on otettu rahoituslaitoslaina. Lyhytaikainen vieras pääoma kasvoi 91 prosentilla. Korollisiin lyhytaikaisiin velkoihin vaikutti rahoituslaitoslainan lyhennyserät. Saadut ennakot kasvoivat 166 prosentilla ja ostovelat puolestaan 107 prosentilla. Sisäiset ostovelat, eli ostovelat omistusyhteisyrityksille kasvoivat prosentuaalisesti paljon, mutta niiden absoluuttinen vaikutus taseen rakenteeseen ei ollut merkittävä. Muut korottomat lyhytaikaiset velat kasvoivat tarkastelujakson aikana 41 prosenttia. Trendianalyysin perusteella voidaankin todeta, että case-yrityksen rahoitusrakenteessa tapahtuneet muutokset johtuivat pääosin liiketoiminnan kasvusta seurauksena kasvaneisiin ostovelkoihin ja muihin velkoihin, eikä esimerkiksi oman pääoman heikkenemiseen.

7 YHTEENVETO

Tutkimuksen tarkoituksena oli mitata case-yrityksen taloudellista suorittamista ja kasvustrategian mukaisten tavoitteiden toteutumista tilikausien 2015–2018 välisenä ajanjaksona. Tutkimuksen case-yritys oli suomalainen energia-alan konserni, johon kuului lisäksi tytäryrityksiä Suomen ulkopuolelta. Tutkimuksessa käytetty aineisto koostui case-yrityksen konsernitilinpäätöksistä.

Konsernin kasvustrategian mukaisia pitkän aikavälin tavoitteita olivat kannattavuuden parantaminen ja liikevaihdon kasvattaminen noin 10 prosentilla vuodessa. Näiden tavoitteiden toteutumista ja case-yrityksen taloudellista suorituskykyä lähdettiin selvittämään tunnuslukuanalyysin avulla, jossa tilinpäätösaineiston pohjalta case-yritykselle laskettiin kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnuslukuja, joita vertailtiin myös toimialan havaintoihin. Tunnuslukuanalyysin tueksi oikaistusta tilinpäätöksestä tehtiin lisäksi prosenttilukumuotoinen tilinpäätös ja trendianalyysi.

Tutkimuksessa selvisi, että case-yrityksen kannattavuus oli kohtalaisella tasolla tarkastelujakson kolmen ensimmäisen vuoden aikana. Parhaimmillaan kannattavuus oli vuosina 2015 ja 2017. Liikevaihto kasvoi tilikautta 2016 lukuun ottamatta reilusti yli tavoitearvon, joka oli 10 prosenttiyksikköä vuodessa. Liikevaihdon kasvun myötä myös kustannukset nousivat samassa suhteessa, joten kannattavuuteen sillä ei ollut isoa vaikutusta. Tilikaudella 2018 liikevaihdon kasvu jatkui, mutta samalla kustannukset nousivat niin suuriksi, että tilikauden liiketulos oli selvästi negatiivinen. Toimialaan verrattuna case-yrityksen tunnusluvut sijoituivat noin mediaanin ja yläkvartiilin välille. Tulosten ja tunnuslukujen vertailuarvoa tosin heikentää se, että case-yritys paljastui olevan toimialan yrityksiin nähden todella isokokoinen.

Tarkastelujakson viimeisimmän tilikauden huonoa tulosta selittää liiketoiminnan kulujen hallitsematon kasvu. Varsinkin ulkopuoliset palvelut, mutta myös henkilöstökulut ja muut liiketoiminnan kulut kasvoivat niin suuriksi, ettei liikevaihdon kasvu pystynyt kattamaan näitä. Tämä voi kertoa myös

epäorgaanisesta kasvusta. Tarkempien syiden selvittämiseksi olisi täytynyt tutkia konsernin toimintakertomusta, jota ei ollut saatavilla tähän tutkimukseen.

Uusiutuvan energian tuotantoon, teknologiaan ja kulutukseen liittyvät markkinat ovat globaalisti olleet voimakkaassa kasvussa, joka on samalla lisännyt kysyntää case-yrityksen osaamiselle muun muassa voimalaitosten saneerauksissa ja sähköverkkoon kytkemisessä. Kotimaiden markkinoiden lisäksi case-yrityksellä on vahva jalan sija Norjassa, joka on Euroopan suurin vesivoiman tuottaja yli 1 600:lla vesivoimalallaan, sekä Ruotsissa, jossa on viime vuosien aikana tehty merkittäviä investointeja tuulivoimakapasiteetin kasvattamiseksi. (Case-yritys 2018 a, 2018 b.) Tämä on jo tarkastelujakson aikana näkynyt tilauskannan ja liikevaihdon kasvuna. Samasta syystä kasvua voidaan indikoida tapahtuvan myös tulevaisuudessa, kun uusiutuvan energian osuus energiantuotannosta kasvaa nykyisten ja uusien tuotantotapojen kehittymisen myötä.

Yhteenvedon voidaan todeta, että case-yritys on kasvanut huomattavasti tarkastelujakson aikana, mutta tulevaisuudessa suurimpana taloudellisena haasteena on edelleen kannattavuuden parantaminen. Konsernin pääomarakenne on kuitenkin terveellä pohjalla, eikä velkaantuneisuus ole yrityksen kokoon nähden korkea. Myös maksuvalmius on tunnuslukujen perusteella ollut hyvällä tasolla. Toisaalta on otettava huomioon, että tunnusluvut kuvaavat tilannetta ainoastaan tilinpäätöshetkellä.

LÄHTEET

A 30.12.1997/1339. Kirjanpitoasetus. Säädös säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 13.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>

Alma Talent a. Tunnuslukuopas. Viitattu 19.4.2020. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas>

Alma Talent b. Tunnuslukuopas. Käyttökate-%. Viitattu 20.4.2020. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/kayttokate-prosentti>

Alma Talent c. Tunnuslukuopas. Liiketulos-%. Viitattu 20.4.2020. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/liiketulos-ja-liiketulos-prosentti>

Alma Talent d. Tunnuslukuopas. Rahoitustulos-%. Viitattu 20.4.2020. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/rahoitustulos-ja-rahoitustulos-prosentti>

Alma Talent e. Tunnuslukuopas. Sijoitetun pääoman tuotto-%. Viitattu 20.4.2020. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/sijoitetun-paaoman-tuotto-prosentti-roi>

Alma Talent f. Tunnuslukuopas. Kokonaispääoman tuotto-%. Viitattu 2.5.2020. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/kokonaispaaoman-tuotto-prosentti-roa>

Alma Talent g. Tunnuslukuopas. Omavaraisuusaste-%. Viitattu 21.4.2020. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/omavaraisuusaste-prosentti>

Alma Talent h. Tunnuslukuopas. Suhteellinen velkaantuneisuus-%. Viitattu 22.4.2020. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/suhteellinen-velkaantuneisuus-prosentti>

Alma Talent i. Tunnuslukuopas. Quick ratio. Viitattu 22.4.2020. <https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/maksuvalmius/quick-ratio>

Alma Talent j. Tunnuslukuopas. Current ratio. Viitattu 22.4.2020.
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/maksuvalmius/current-ratio>

Case-yritys a. Annual report 2018. Norway.

Case-yritys b. Annual report 2018. Sweden.

Honkamäki, T., Mäkelä, L., Pohjonen, S. & Reponen, M. 2016. Konsernitilinpäätöksen laadinta. 4. uudistettu painos. Helsinki. Alma Talent Oy.

Ihantola, E.-M. & Leppänen, P. 2018. Yrityksen kirjanpito – liiketapahtumista tilinpäätökseen. 4. laitos, 1. painos. Helsinki. Gaudeamus Oy.

Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki. Alma Talent Oy.

KvaliMOTV a. Tutkimussuuntauksia. Tapaustutkimus. Viitattu 27.4.2020.
https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L5_5.html

KvaliMOTV b. Johdanto. Johdatus kvalitatiivisen tutkimuksen oppimisympäristön käyttöön ja perusteisiin. Viitattu 27.4.2020.
<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L1.html>

Kykkänen, T. & Leppiniemi, J. 2019. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 10. uudistettu painos. Helsinki. Alma Talent Oy.

L 30.12.1997/1336. Kirjanpitolaki. Säädos säädöstietopankki Finlexin sivuilla. Viitattu 2.4.2020. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. 2. tarkastettu painos. Helsinki. Edita Publishing Oy.

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? 8. painos. Helsinki. Edita Publishing Oy.

Seppänen, H. 2011. Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Helsinki. Helsingin Kamari Oy.

Yritystutkimus ry. 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10. korjattu laitos. Helsinki. Gaudeamus Oy.

LIITE 1

Tuloslaskelma	2018	2017	2016	2015
Liikevaihto, €	103 244 103	87 729 582	75 643 246	74 333 801
Valmiste varaston lisäys/vähennys	- 506 520	306 147	- 118 755	54 397
Liiketoiminnan muut tuotot	238 897	117 970	116 635	242 741
Materiaalit ja palvelut	- 63 791 344	- 52 838 232	- 44 208 921	- 43 657 470
Henkilöstökulut	- 26 879 890	- 21 087 733	- 19 584 244	- 18 709 378
Poistot ja arvonalentumiset	- 1 773 839	- 1 175 793	- 1 284 847	- 1 367 270
Liiketoiminnan muut kulut	- 13 424 966	- 10 486 545	- 9 480 047	- 8 997 282
Liikevoitto (-tappio)	- 2 893 559	2 565 396	1 083 067	1 899 539
Osuus osakkuusyhtiön tuloksesta	344 027	274 322	294 893	230 909
Rahoitustuotot- ja kulut	- 770 771	- 387 331	- 361 643	- 532 430
Tulos ennen veroja	- 3 320 303	2 452 387	1 016 317	1 598 018
Tuloverot	586 915	- 512 946	- 265 985	- 386 397
Vähemmistön osuus	- 108 155	-	-	-
Tilikauden tulos	- 2 841 543	1 939 441	750 332	1 211 621

LIITE 2

Oikaistu tuloslaskelma	2018	2017	2016	2015
Liikevaihto, €	103 244 103	87 729 582	75 643 246	74 333 801
Liiketoiminnan muut tuotot	238 897	117 970	116 635	242 741
Liiketoiminnan tuotot yhteensä	103 483 000	87 847 552	75 759 881	74 576 542
Aine- ja tarvikkeikäyttö	- 45 375 115	- 44 361 883	- 38 325 574	- 39 770 728
Ulkopuoliset palvelut	- 18 416 229	- 8 476 349	- 5 883 347	- 3 886 742
Henkilöstökulut	- 26 879 890	- 21 087 733	- 19 584 244	- 18 709 378
Liiketoiminnan muut kulut	- 13 424 966	- 10 486 545	- 9 480 047	- 8 997 282
Valmistevaraston lisäys/vähennys	- 506 520	306 147	118 755	54 397
Käyttökate	- 1 119 720	3 741 189	2 367 914	3 266 809
Suunnitelman mukaiset poistot	- 1 773 839	- 1 175 793	- 1 284 847	- 1 367 270
Liiketulos	- 2 893 559	2 565 396	1 083 067	1 899 539
Tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	344 027	274 322	294 893	230 909
Muut korko- ja rahoitustuotot	5 602	41 901	122 884	543 238
Korkokulut ja muut rahoituskulut	- 326 163	- 255 853	- 623 879	- 1 093 315
Kurssierot	- 450 210	- 173 379	139 352	17 646
Välittömät verot	- 114 523	- 512 945	- 183 924	- 287 480
Nettotulos	- 3 434 826	1 939 442	832 393	1 310 538
Satunnaiset kulut	- 2 059	1	28 830	6 265
Kokonaistulos	- 3 436 885	1 939 441	803 563	1 304 273
Muut tuloksen oikaisut	595 341	-	53 231	92 652
Tilikauden tulos	- 2 841 544	1 939 441	750 332	1 211 621

LIITE 3

Vastaavaa (varat)	2018	2017	2016	2015
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	1 115 047	1 594 273	1 942 029	2 055 816
Aineettomat oikeudet	20 430	30 807	41 250	36 884
Liikearvo	2 774 782	2 761 387	1 355 218	1 648 665
Muut pitkävaikutteiset menot	2 918 355	2 488 370	41 909	21 664
Ennakkomaksut	1 278 860	895 978	1 332 400	564 099
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	420 073	475 388	484 065	517 158
Sijoitukset				
Osuudet saman konsernin yrityksistä	10 000	10 000	10 000	10 000
Osuudet omistusyhteisyhteisöissä	4 500 110	4 378 399	4 318 925	4 201 768
Muut osakkeet ja osuudet	68 915	68 915	68 915	68 915
Pysyvät vastaavat yhteensä	13 106 572	12 703 517	9 594 711	9 124 968
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	4 977 155	5 026 388	3 361 240	3 292 573
Keskeneräiset tuotteet	319 281	831 663	525 515	644 271
Pitkäaikaiset saamiset				
Lainasaamiset	-	102 818	101 988	101 060
Muut saamiset	241 597	31 646	27 741	82 068
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	26 558 956	22 642 747	15 272 729	19 328 866
Saamiset omistusyhteisyhteisöiltä	-	-	-	700 000
Lainasaamiset	51 863	-	-	-
Muut saamiset	47 328	86 885	10 727	8 231
Siirtosaamiset	1 208 439	2 439 174	449 927	1 356 092
Rahat ja pankkisaamiset	3 907 845	10 441 107	11 208 955	2 012 393
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	37 312 464	41 602 428	30 958 822	27 525 554
Vastaavaa yhteensä	50 419 036	54 305 945	40 553 533	36 650 522

LIITE 4

Vastattavaa (oma pääoma ja velat)	2018	2017	2016	2015
Oma pääoma				
Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma	102 670	102 670	102 670	102 670
Arvonkorotusrahasto	2 772 216	2 772 216	2 772 216	2 772 216
Muut rahastot				
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	1 800 930	1 679 780	1 498 055	1 498 055
Muuntoerot	- 93 076	- 118 027	- 71 100	- 79 458
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	14 590 441	13 856 563	14 303 534	13 965 858
Tilikauden voitto (tappio)	- 2 841 544	1 939 441	750 333	1 211 621
Oma pääoma yhteensä	16 331 637	20 232 643	19 355 708	19 470 961
Vähemmistöosuudet	158 538	319 042	-	-
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	1 400 000	1 822 037	-	-
Muut velat	558 953	-	-	-
Laskennalliset verovelat	412 332	916 105	762 931	693 054
Lyhytaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	200 000	200 000	-	-
Saadut ennakot	8 648 097	9 186 945	5 508 810	3 246 028
Ostovelat	11 978 812	9 767 751	7 772 792	5 785 655
Velat omistusyhteys yrityksille	223 832	604 561	44 222	-
Muut velat	4 832 643	6 070 808	3 333 157	2 807 070
Siirtovelat	5 674 192	5 186 053	3 775 913	4 647 754
Vieras pääoma yhteensä	33 928 861	33 754 260	21 197 825	17 179 561
Vastattavaa yhteensä	50 419 036	54 305 945	40 553 533	36 650 522

LIITE 5

Vastaavaa (varat)	2018	2017	2016	2015
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	1 115 047	1 594 273	1 942 029	2 055 816
Liikearvo	2 774 782	2 761 387	1 355 218	1 648 665
Muut aineettomat hyödykkeet	4 217 645	3 415 155	1 415 559	622 646
Aineelliset hyödykkeet				
Koneet ja kalusto	420 073	475 388	484 065	517 158
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset				
Sisäiset osakkeet ja osuudet	4 510 110	4 388 399	4 328 925	4 211 768
Muut osakkeet ja osuudet	68 915	68 915	68 915	68 915
Muut saamiset ja sijoitukset	241 597	134 464	129 729	183 128
Pysyvät vastaavat yhteensä	13 348 169	12 837 981	9 724 440	9 308 096
Leasingomaisuus	2 797 000	1 716 633	1 300 689	1 241 300
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus				
Aineet ja tarvikkeet	4 977 155	5 026 388	3 361 240	3 292 573
Keskeneräiset tuotteet	319 281	831 663	525 515	644 271
Lyhytaikaiset saamiset				
Myyntisaamiset	26 558 956	22 642 747	15 272 729	19 328 866
Muut sisäiset saamiset	-	-	-	700 000
Muut saamiset	1 307 630	2 526 059	460 654	1 364 323
Rahat ja rahoitusarvopaperit	3 907 845	10 441 107	11 208 955	2 012 393
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	37 070 867	41 467 964	30 829 093	27 342 426
Vastaavaa yhteensä	53 216 036	56 022 578	41 854 222	37 891 822

LIITE 6

Vastattavaa (oma pääoma ja velat)	2018	2017	2016	2015
Oma pääoma				
Osake- tai muu perus pääoma	102 670	102 670	102 670	102 670
Arvonkorotusrahasto	2 772 216	2 772 216	2 772 216	2 772 216
Käyvän arvon rahasto	- 93 076	- 118 027	- 71 100	- 79 458
Muut rahastot	1 800 930	1 679 780	1 498 055	1 498 055
Kertyneet voittovarat	14 590 441	13 856 563	14 303 534	13 965 858
Tilikauden tulos	- 2 841 544	1 939 441	750 333	1 211 621
Oman pääoman oikaisut	158 538	319 042	-	-
Oikaistu oma pääoma yhteensä	16 490 175	20 551 685	19 355 708	19 470 961
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen				
Lainat rahoituslaitoksilta	1 400 000	1 822 037	-	-
Muut pitkäaikaiset velat	558 953	-	-	-
Laskennallinen verovelka	412 332	916 105	762 931	693 054
Leasingvastuut	2 797 000	1 716 633	1 300 689	1 241 300
Lyhytaikainen				
Korolliset lyhytaikaiset velat	200 000	200 000	-	-
Saadut ennakot	8 648 097	9 186 945	5 508 810	3 246 028
Ostovelat	11 978 812	9 767 751	7 772 792	5 785 655
Sisäiset ostovelat	223 832	604 561	44 222	-
Muut korottomat lyhytaikaiset velat	10 506 835	11 256 861	7 109 070	7 454 824
Oikaistu vieras pääoma yhteensä	36 725 861	35 470 893	22 498 514	18 420 861
Vastattavaa yhteensä	53 216 036	56 022 578	41 854 222	37 891 822

LIITE 7

Käyttökateprosentti

$$2015 = \frac{3\,266\,809}{74\,333\,801} * 100 = 4,4 \%$$

$$2016 = \frac{2\,367\,914}{75\,643\,246} * 100 = 3,1 \%$$

$$2017 = \frac{3\,741\,189}{87\,729\,582} * 100 = 4,3 \%$$

$$2018 = \frac{-1\,119\,720}{103\,244\,103} * 100 = -1,1 \%$$

Liiketulosprosentti

$$2015 = \frac{1\,899\,539}{74\,333\,801} * 100 = 2,6 \%$$

$$2016 = \frac{1\,083\,067}{75\,643\,246} * 100 = 1,4 \%$$

$$2017 = \frac{2\,565\,396}{87\,729\,582} * 100 = 2,9 \%$$

$$2018 = \frac{-2\,893\,559}{103\,244\,103} * 100 = -2,8 \%$$

Rahoitustulosprosentti

$$2015 = \frac{2\,677\,808}{74\,333\,801} * 100 = 3,6 \%$$

$$2016 = \frac{2\,117\,240}{75\,643\,246} * 100 = 2,8 \%$$

$$2017 = \frac{3\,115\,235}{87\,729\,582} * 100 = 3,6 \%$$

$$2018 = \frac{-1\,660\,987}{103\,244\,103} * 100 = -1,6 \%$$

Sijoitetun pääoman tuotto prosentti

$$2015 = \frac{1\,310\,538 + 1\,075\,669 + 287\,480}{20\,502\,159} * 100 = 13,0 \%$$

$$2016 = \frac{832\,393 + 484\,527 + 183\,924}{19\,413\,335} * 100 = 7,7 \%$$

$$2017 = \frac{1\,939\,442 + 429\,232 + 512\,945}{20\,964\,715} * 100 = 13,7 \%$$

$$2018 = \frac{-3\,434\,826 + 776\,373 + 114\,523}{20\,611\,425} * 100 = -12,3 \%$$

Kokonaispääoman tuotto prosentti

$$2015 = \frac{1\,310\,538 + 1\,075\,669 + 287\,480}{39\,596\,218} * 100 = 6,8 \%$$

$$2016 = \frac{832\,393 + 484\,527 + 183\,924}{39\,873\,022} * 100 = 3,8 \%$$

$$2017 = \frac{1\,939\,442 + 429\,232 + 512\,945}{48\,938\,400} * 100 = 5,9 \%$$

$$2018 = \frac{-3\,434\,826 + 776\,373 + 114\,523}{54\,619\,307} * 100 = -4,7 \%$$

Omavaraisuusaste

$$2015 = \frac{19\,470\,961}{37\,891\,822 - 3\,246\,028} * 100 = 56,2 \%$$

$$2016 = \frac{19\,355\,708}{41\,854\,222 - 5\,508\,810} * 100 = 53,3 \%$$

$$2017 = \frac{20\,551\,685}{56\,022\,578 - 9\,186\,945} * 100 = 43,9 \%$$

$$2018 = \frac{16\,490\,175}{53\,216\,036 - 8\,648\,097} * 100 = 37,0 \%$$

Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti

$$2015 = \frac{13\,933\,533}{74\,333\,801} * 100 = 18,7 \%$$

$$2016 = \frac{15\,689\,015}{75\,643\,246} * 100 = 20,7 \%$$

$$2017 = \frac{24\,567\,315}{87\,729\,582} * 100 = 28,0 \%$$

$$2018 = \frac{25\,280\,764}{103\,244\,103} * 100 = 24,5 \%$$

Quick ratio

$$2015 = \frac{23\,405\,582}{16\,486\,507 - 3\,246\,028} = 1,8$$

$$2016 = \frac{26\,942\,338}{20\,434\,894 - 5\,508\,810} = 1,8$$

$$2017 = \frac{35\,609\,913}{31\,016\,118 - 9\,186\,945} = 1,6$$

$$2018 = \frac{31\,774\,431}{31\,557\,576 - 8\,648\,097} = 1,4$$

Current ratio

$$2015 = \frac{23\,405\,582 + 3\,936\,844}{16\,486\,507} = 1,7$$

$$2016 = \frac{26\,942\,338 + 3\,886\,755}{20\,434\,894} = 1,5$$

$$2017 = \frac{35\,609\,913 + 5\,858\,051}{31\,016\,118} = 1,3$$

$$2018 = \frac{31\,774\,431 + 5\,296\,436}{31\,557\,576} = 1,2$$

Liikevaihdon prosentuaalinen kasvu

$$2015 = \frac{74\,333\,801 - 65\,311\,815}{65\,311\,815} * 100 = 13,8 \%$$

$$2016 = \frac{75\,643\,246 - 74\,333\,801}{74\,333\,801} * 100 = 1,8 \%$$

$$2017 = \frac{87\,729\,582 - 75\,643\,246}{75\,643\,246} * 100 = 16,0 \%$$

$$2018 = \frac{103\,244\,103 - 87\,729\,582}{87\,729\,582} * 100 = 17,7 \%$$